

ΙΑ 12. ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ Β΄

Αρχαιολογία των κλασικών
και ελληνοιστικών χρόνων (480 π.Χ. - 30 π.Χ.)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2024

Διδάσκοντες: Ευρυδίκη Κεφαλίδου
Νικόλας Δημάκης

Κατ' αρχάς

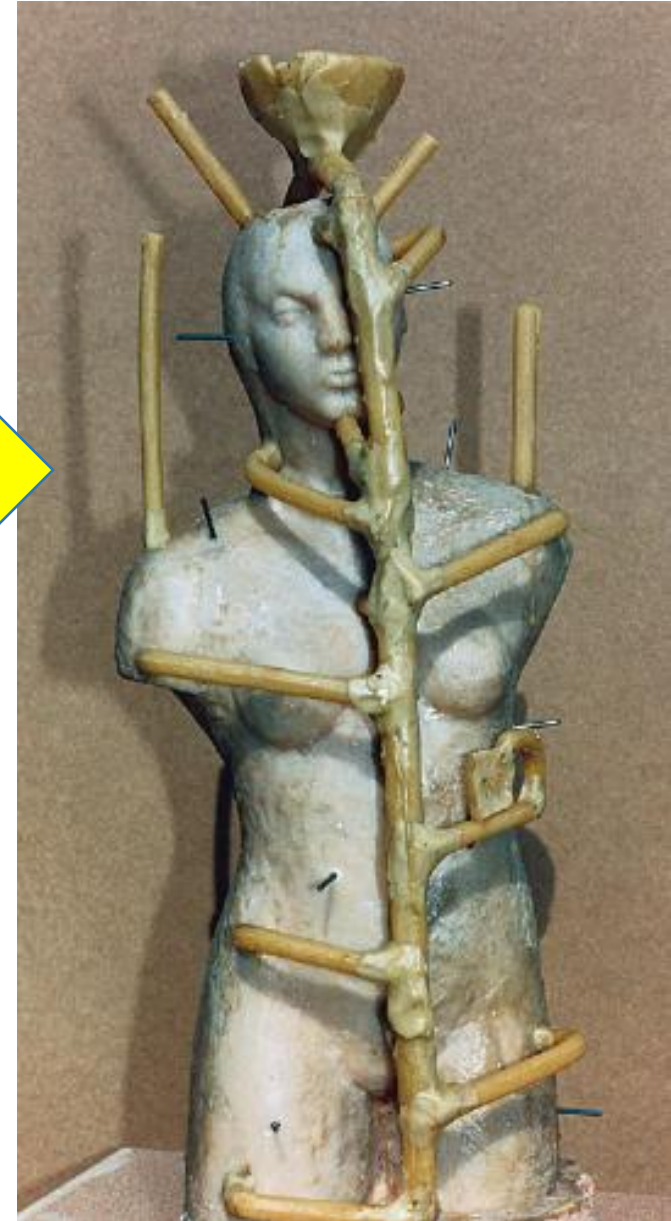
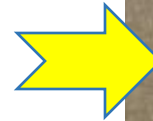
μερικά που σας 'χρωστάω'

- (α) Τεχνική του χαμένου κεριού (για χάλκινα έργα)**
- (β) Νέα για τον Δισκοβόλο (αντίγραφο Λαντσελότι)
και (με αφορμή αυτό) πώς αναγνωρίζουμε εύκολα
τα ρωμαϊκά μαρμάρια αντίγραφα**

Μέθοδος χύτευσης χάλκινων αγαλμάτων: «Τεχνική του χαμένου κεριού» που εφαρμόζεται σχεδόν πανομοιότυπη μέχρι σήμερα.

Χωρίζεται σε οκτώ στάδια:

- 1) Πάνω σε ξύλινο 'σκελετό' κατασκευάζεται/πλάθεται πήλινο πρόπλασμα που προσεγγίζει την τελική μορφή του γλυπτού.
- 2) Πάνω στο πρόπλασμα τοποθετείται λεπτό στρώμα κεριού στο οποίο πλάθεται με λεπτομέρειες η μορφή του γλυπτού.
- 3) Στο κέρινο ομοίωμα προσαρμόζονται μεταλλικοί αγωγοί,
- 4) Το σύνολο καλύπτεται με ένα παχύ πήλινο περίβλημα που στερεώνεται με καρφιά.
- 5) Μπαίνει στον κλίβανο και οι πηλοί (μέσα και έξω) ψήνονται και σκληραίνουν ενώ το κέρι λιώνει και αφήνει στην θέση του ένα κενό.
- 6) Μόλις κρυώσει η κατασκευή χύνεται ρευστό μέταλλο (κράμα χαλκού) στους αγωγούς και έτσι γεμίζει το κενό του 'χαμένου' πλέον κεριού.
- 7) Στο τέλος αφαιρείται το πήλινο περίβλημα και οι εξωτερικοί μεταλλικοί αγωγοί.
- 8) Το έργο ολοκληρώνεται με την τελική επεξεργασία της επιφάνειάς του (τρίψιμο, στίλβωμα κτλ.)

Σύγχρονη πειραματική εφαρμογή σε μικρό μέγεθος

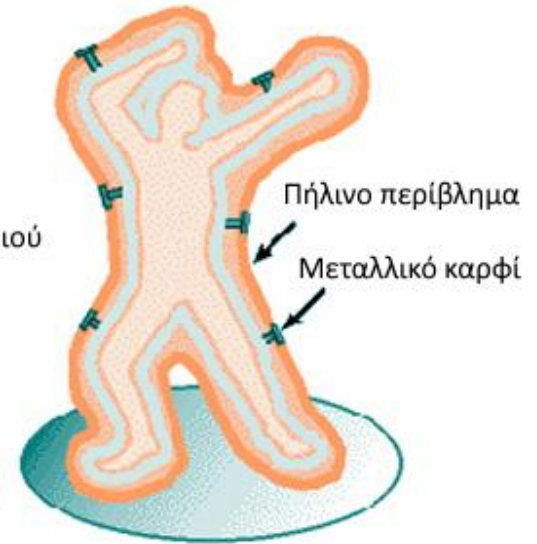
1.

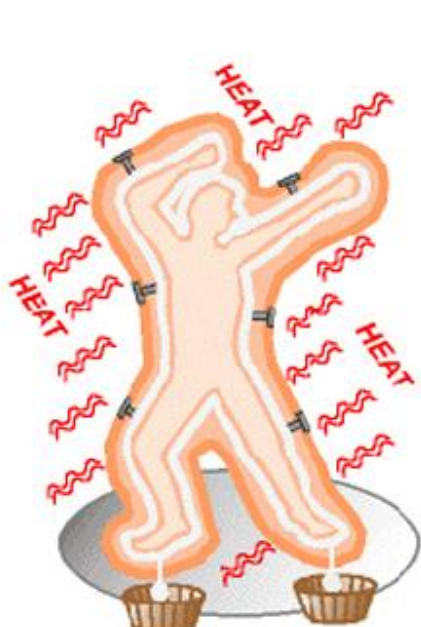
2.

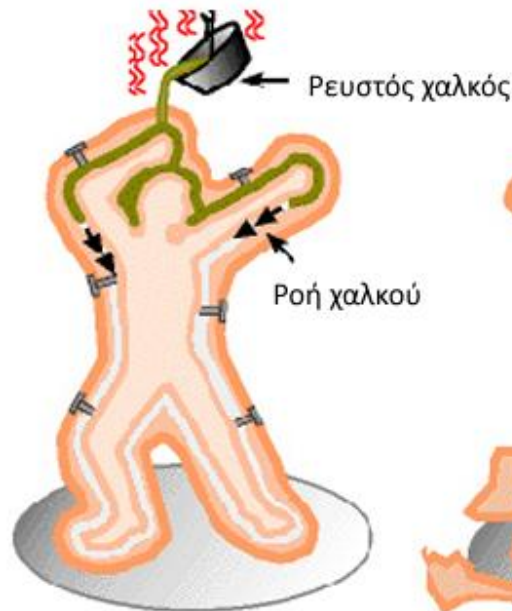
3.

4.

5. Θέρμανση και απομάκρυνση κεριού (Heating and wax removal)

6. Χύτευση μετάλλου (Metal casting)

7 Σπάσιμο περιβλήματος (Breaking the shell)

8.

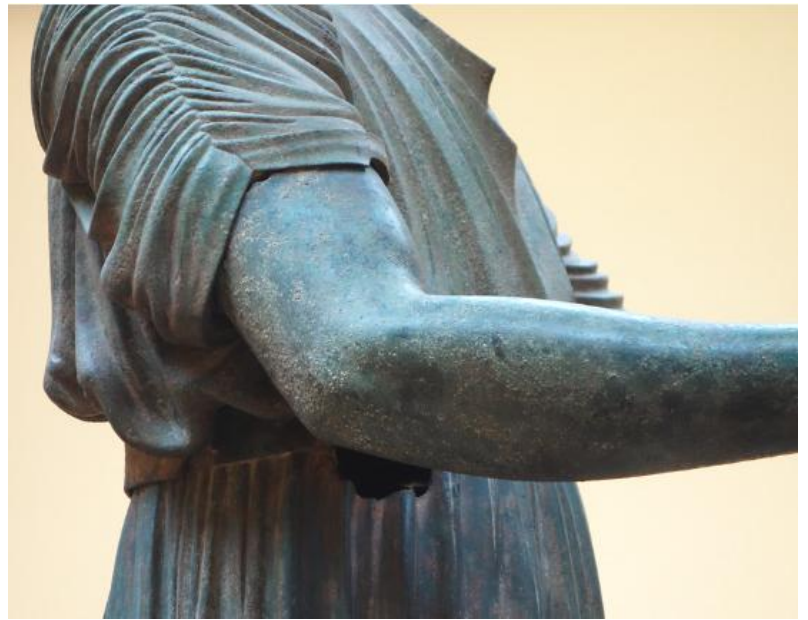

Υπήρχε όμως και εναλλακτική τεχνική, που λειτουργούσε αντίστροφα και λέγεται **έμμεση μέθοδος**.

- * Κατασκεύαζαν διαφορετική μήτρα για κάθε τμήμα ενός πήλινου προπλάσματος που έχει την οριστική, τελική μορφή του έργου,
- * Επίστρωναν το εσωτερικό των μητρών με κερί, τις συναρμολογούσαν ώστε να απαρτιστούν μεγαλύτερα τμήματα, προσάρμοζαν ένα πήλινο πυρήνα και προχωρούσαν στην διαδικασία του χυσίματος.
- * Το καυτό κράμα χαλκού έλιωνε το κερί που έφευγε από συγκεκριμένες οπές και έπαιρνε την θέση του.
- * Με την τεχνική αυτή δεν καταστρέφεται το αρχικό πήλινο μοντέλο, ούτε και οι μήτρες ... και θεωρητικά είναι δυνατή η αναπαραγωγή αντιγράφων.

Ο Ηνίοχος των Δελφών αποτελείται από επτά τμήματα

Κύλικα του Ζωγράφου του Χυτηρίου,
που βρίσκεται σήμερα στο Βερολίνο και χρονολογείται
στη δεκαετία 490-480 π.Χ.

**Η παράστασή της σχετίζεται με τη γλυπτική,
καθώς παρουσιάζει ένα εργαστήριο χαλκοχυτικής.
Η μοναδική αυτή απεικόνιση μας δείχνει
στιγμιότυπα από την κατασκευή χάλκινων
αγαλμάτων!**

ΔΕΙΤΕ = https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/navigator/browse.html?object_id=30171

ΑΛΛΑ, όπως είπαμε, η πλειονότητα των χάλκινων αγαλμάτων δεν σώθηκε. Ένα παράδειγμα είναι ο περίφημος **Δισκοβόλος του Μύρωνα**

Το χάλκινο πρωτότυπο χρονολογείται στο περ. 460-450 π.Χ., που έχει σωθεί σε πολλά μαρμάρινα χάλκινα αντίγραφα της ρωμαϊκής εποχής.

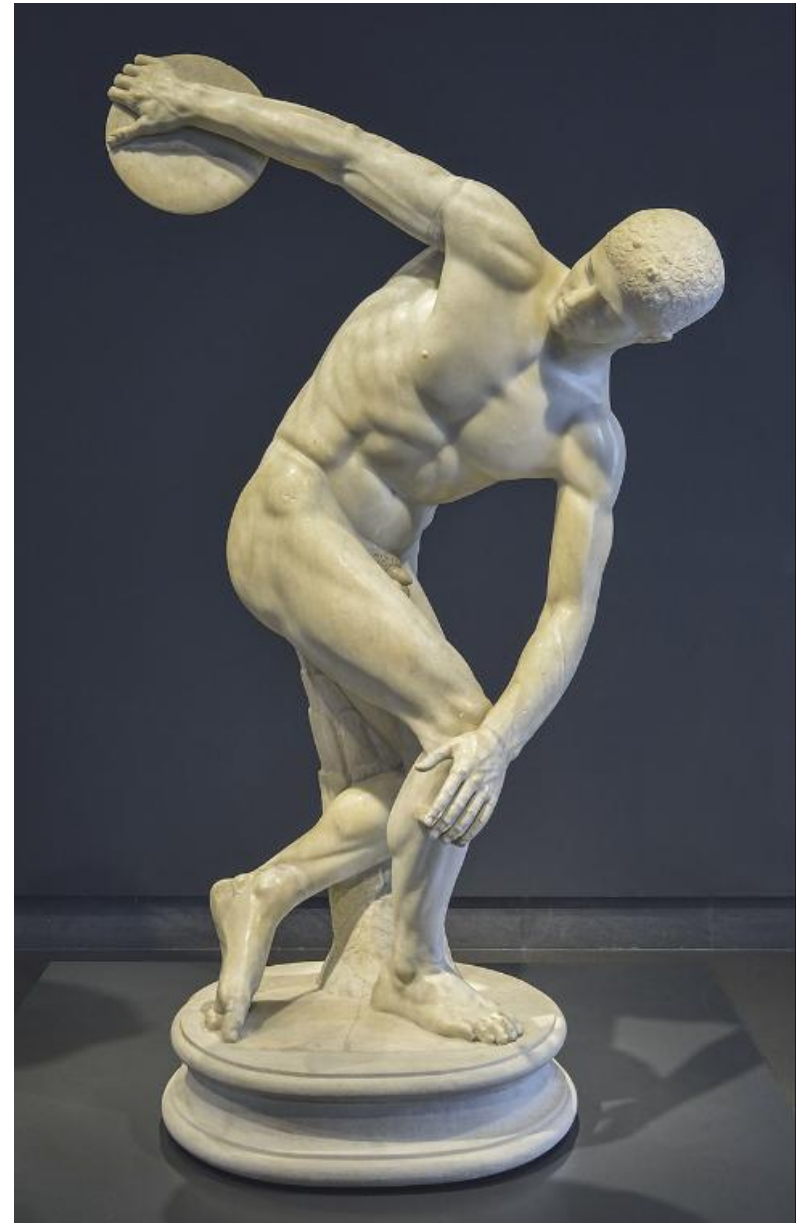
Εδώ βλέπετε ένα από αυτά που βρέθηκε το 1781 σε ανασκαφές στη Ρώμη, σε οικόπεδο του πρίγκηπα Λαντσελόττι (Lancellotti).

Το 1938 το αγόρασε ο Αδόλφος Χίτλερ. Του το πούλησε ο Galeazzo Ciano, Υπουργός Εξωτερικών, για 5.000.000 λίρες. Ο Giuseppe Bottai, Υπουργός Παιδείας, και η ακαδημαϊκή κοινότητα αντέδρασαν ... αλλά δεν εισακούστηκαν.

Ο Τσιάνο το έστειλε με τρένο στο Μόναχο όπου το εξέθεσαν στη Γλυπτοθήκη.

Το 1948 το επέστρεψαν στην Ιταλία. Τώρα πλέον εκτίθεται στο Μουσείο του Palazzo Massimo alle Terme

αλλά η ιστορία δεν τελειώνει εδώ!

Εντελώς πρόσφατα (2023) οι Γερμανοί το ζήτησαν πίσω!!!

Ιταλία και Γερμανία μαλώνουν για τον Δισκοβόλο Λαντσελότι - Ζητούν την επιστροφή του στο Βερολίνο

🕒 14:23, 02.12.2023

Ο Δισκοβόλος είχε ήδη μετατραπεί σε ένα από τα σύμβολα της ναζιστικής προπαγάνδας, με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Μονάχου, το 1936

Μετά την λήξη του πολέμου, το 1948, η ιταλική κυβέρνηση κατάφερε να συμπεριλάβει τον Δισκοβόλο Λαντσελότι στον κατάλογο έργων που είχαν εξαχθεί παράνομα από την χώρα και να πετύχει την επιστροφή του στην Ρώμη.

Τώρα, ο διευθυντής της γλυπτοθήκης του Μονάχου, υπογραμμίζει ότι «η επιστροφή αυτή στην Ιταλία, κατά την άποψη του μουσείου του και του κρατιδίου της Βαυαρίας, παραβίασε τον νόμο» και ότι οι ιταλικές αρχές, είχαν εγκρίνει την μεταφορά του αγάλματος στην Γερμανία. Η Corriere della Sera, όμως, υπενθυμίζει ότι η Γερμανία, «όπως απέδειξε και πρόσφατη έκθεση που πραγματοποιήθηκε στην Ρώμη, αφαίρεσε παράνομα από την Ιταλία πολλά αριστουργήματα της τέχνης, με εντολές του Χίτλερ, του Χέρμαν Γκέρνινγκ και άλλων ισχυρών ονομάτων του ναζιστικού καθεστώτος ». Είναι κάθετα αντίθετος σε κάθε ενδεχόμενο επιστροφής, τέλος, και ο Ιταλός υπουργός Πολιτισμού Τζενάρο Σαντζουλιάνο, ο οποίος, όπως αναφέρει η εφημερίδα του Μιλάνου, φέρεται να δήλωσε ότι για να συμβεί κάτι τέτοιο «πρώτα θα πρέπει να περάσουν πάνω από το πτώμα του».

Ένα ακόμη αντίγραφ του Δισκοβόλου ... και μελέτη/αναπαράσταση της θέσης ρίψης

The British
Museum

Museum number

1805,0703.43

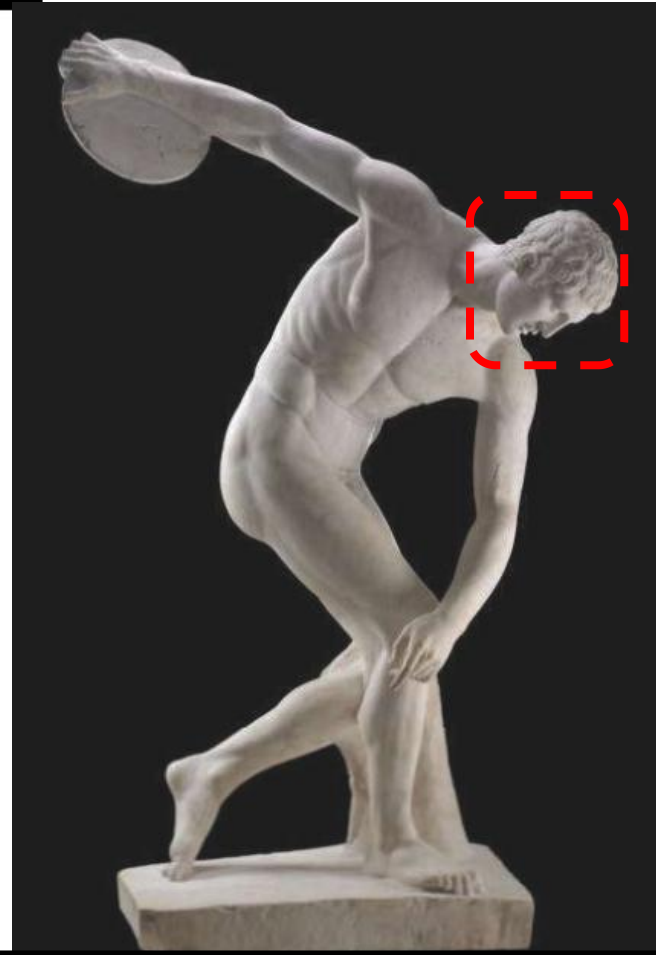
Title

Object: Object: The Townley Diskobolos

Description

Marble statue of a diskobolos (or discobolus), discus thrower, poised as if ready to throw his discus.

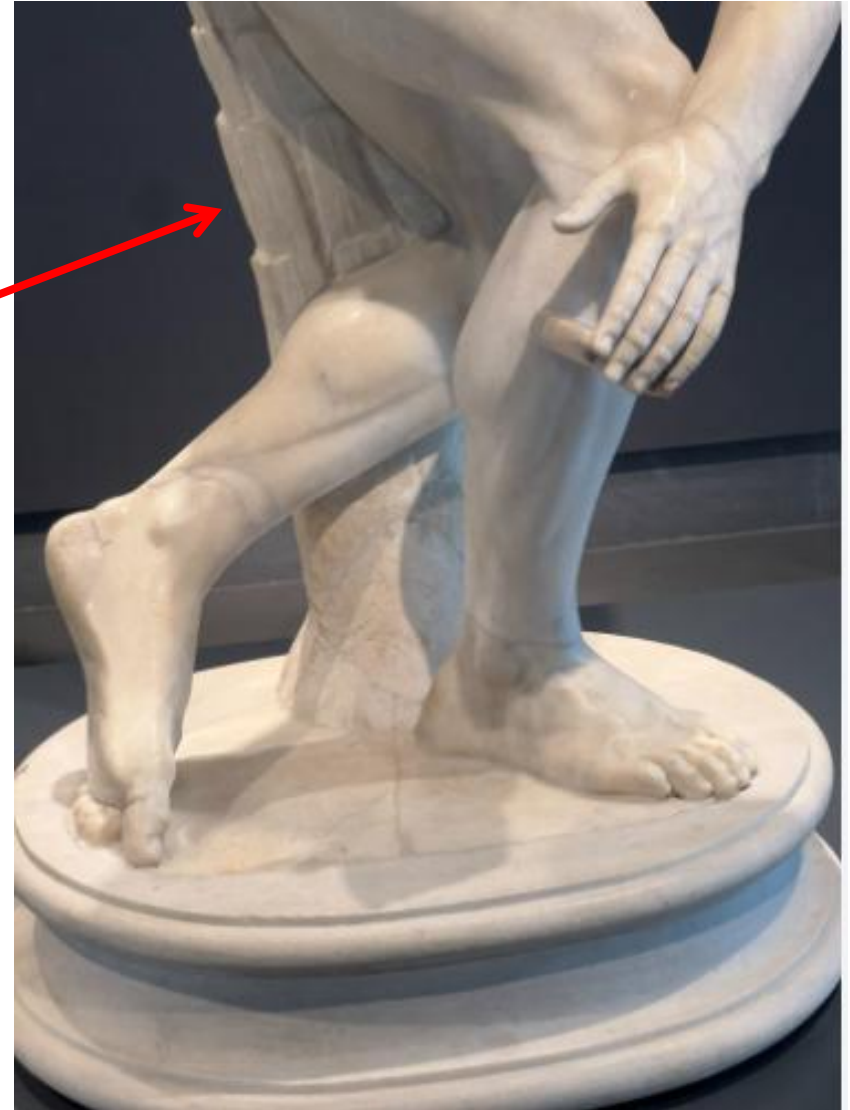
This particular copy has an incorrectly restored head, that was allegedly found nearby when it was excavated in Hadrian's Villa at Tivoli. It was common in the eighteenth century to "restore" ancient sculptures without proof that the restored elements...

Ρωμαϊκά αντίγραφα:

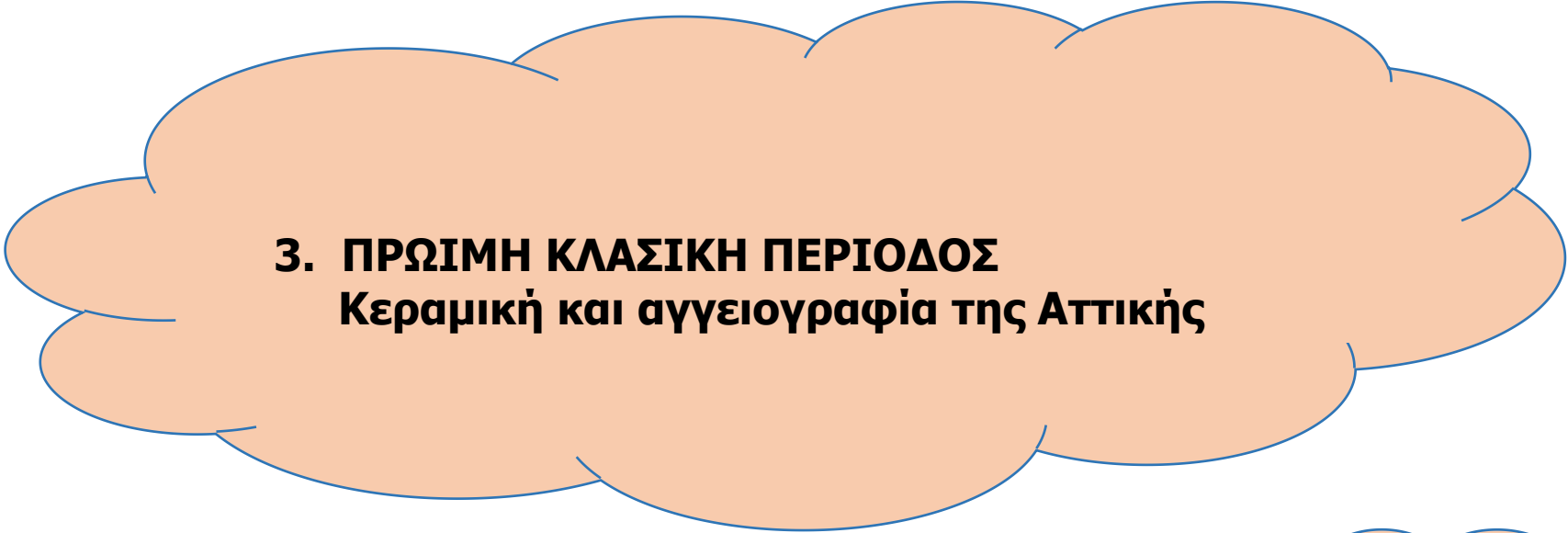
Με λεπτομερείς μετρήσεις μέσω τρισδιάστατου παντογράφου δημιουργούσαν καταρχάς γύψινα αντίγραφα, τα οποία κατόπιν 'μετέφεραν' σε μάρμαρο.

ΟΜΩΣ επειδή το μάρμαρο δεν έχει την αντοχή σε εφελκυσμό που έχει το κράμα χαλκού, τα ρωμαϊκά αντίγραφα χρειαζόταν στηρίγματα, τα οποία συχνά ήταν σκαλισμένα με τη μορφή κορμών δέντρων, κιονίσκων, διαφόρων μορφών κτλ.

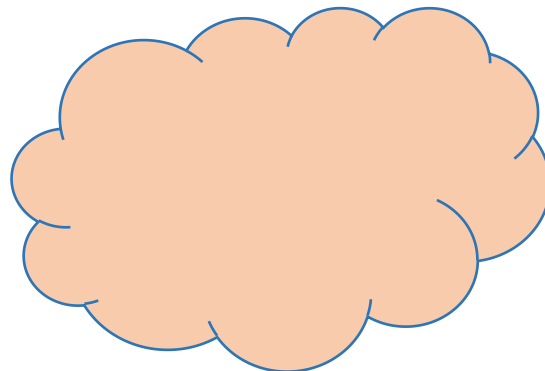
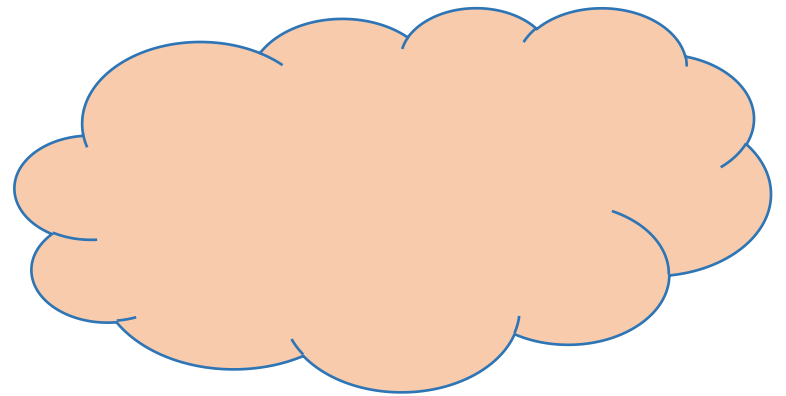
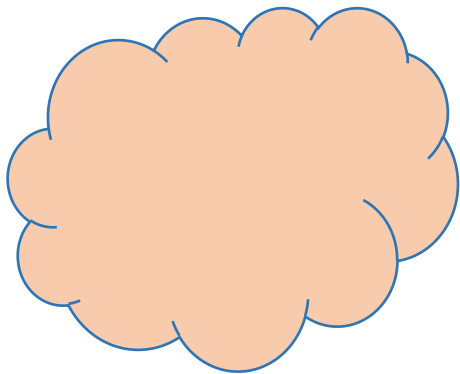

3

3. ΠΡΩΙΜΗ ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
Κεραμική και αγγειογραφία της Αττικής

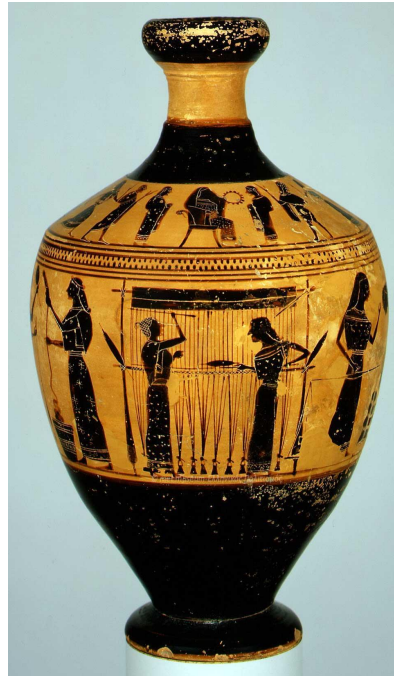
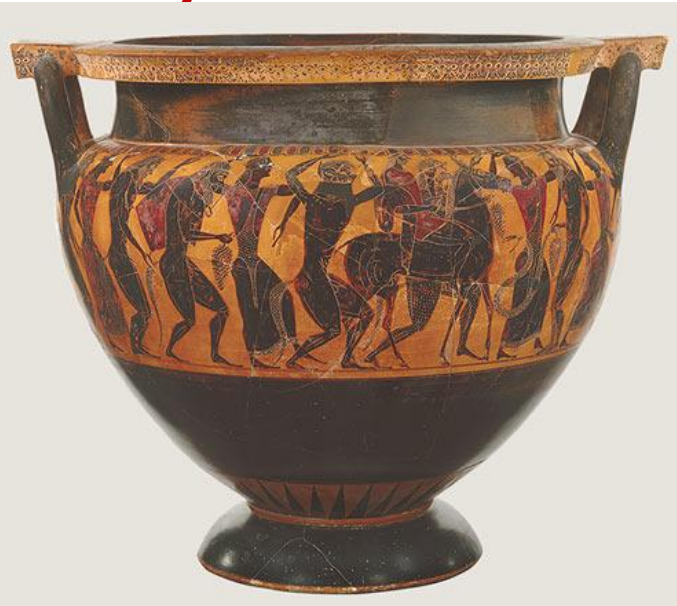

ΘΥΜΑΣΤΕ ΤΗΝ

**Αποκορύφωση αττικού μελανόμορφου ρυθμού:
560-530 π.Χ.**

Λυδός

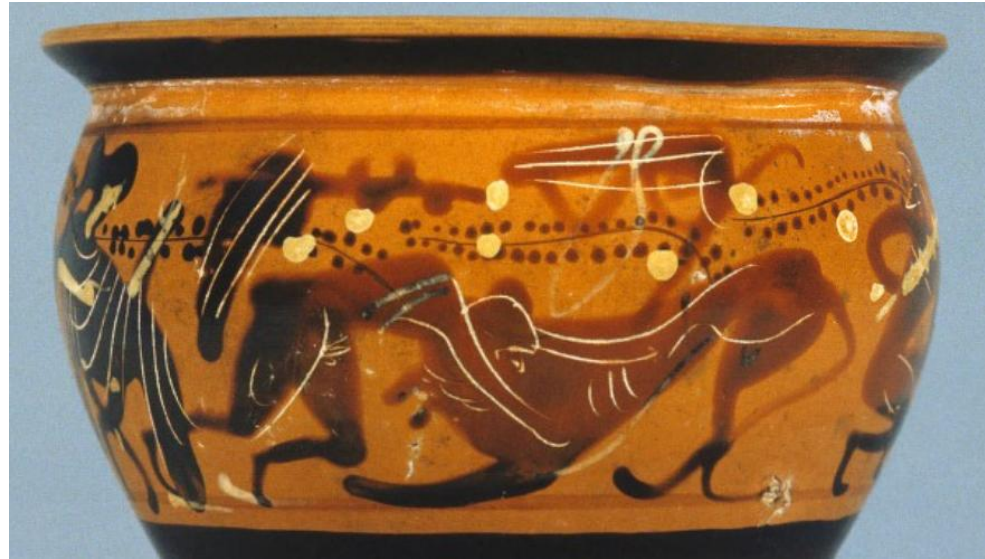
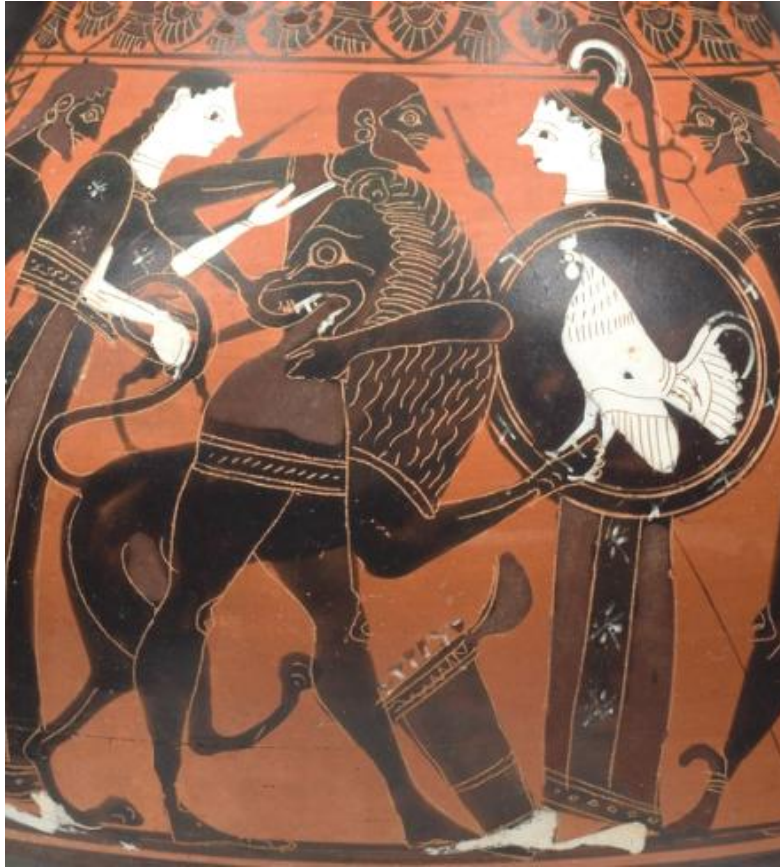
Ζωγράφος του Άμαση

Εξηκίας

Τέλος 6^{ου} και αρχές 5^{ου} αι. π.Χ.=

‘Εξάντληση’ αττικού μελανόμορφου ρυθμού

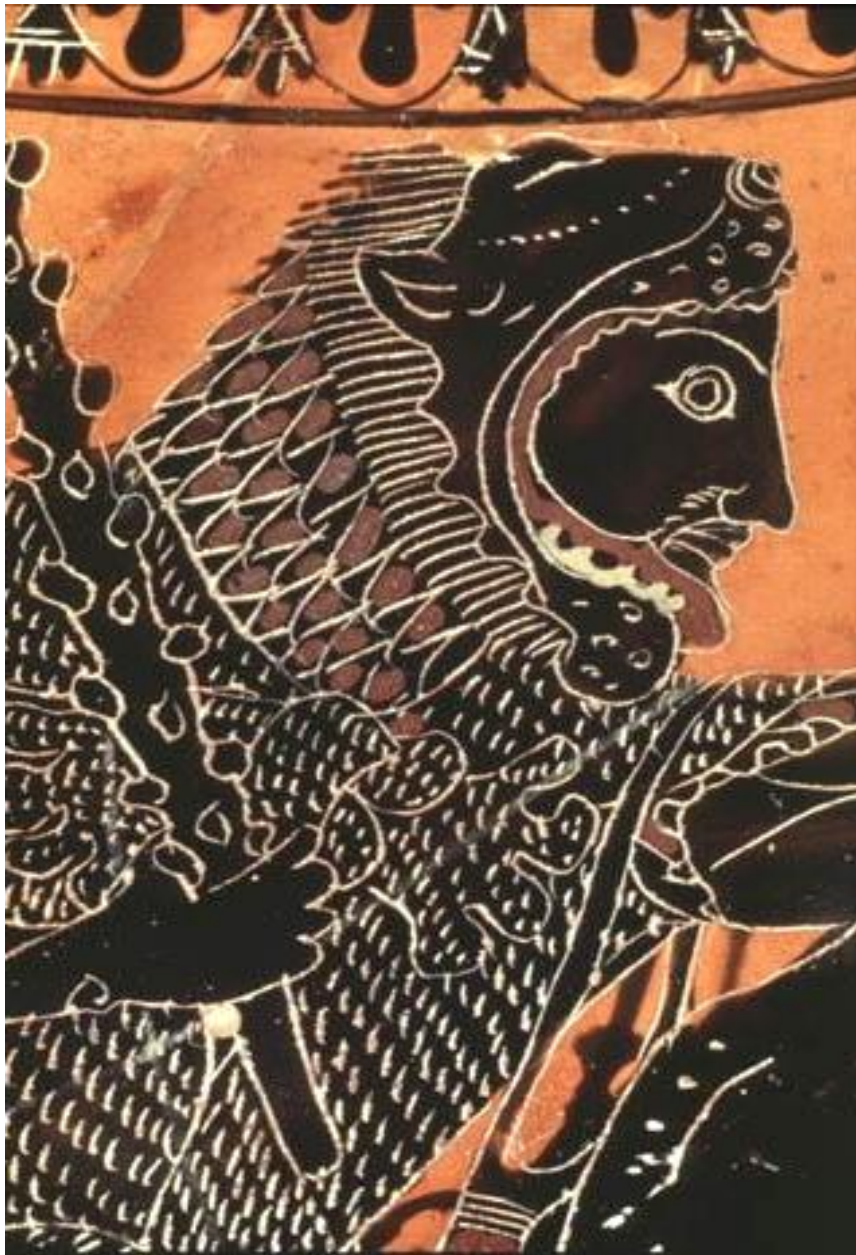

Ενδεικτικό παράδειγμα:
Ηρακλής και λιοντάρι Νεμέας ...
'πριν και μετά' ...
για να δείτε τί σημαίνει 'εξάντληση'

Περ. 530 π.Χ. =

ανακάλυψη του ερυθρόμορφου ρυθμού στην Αττική

ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΟ

ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΟ

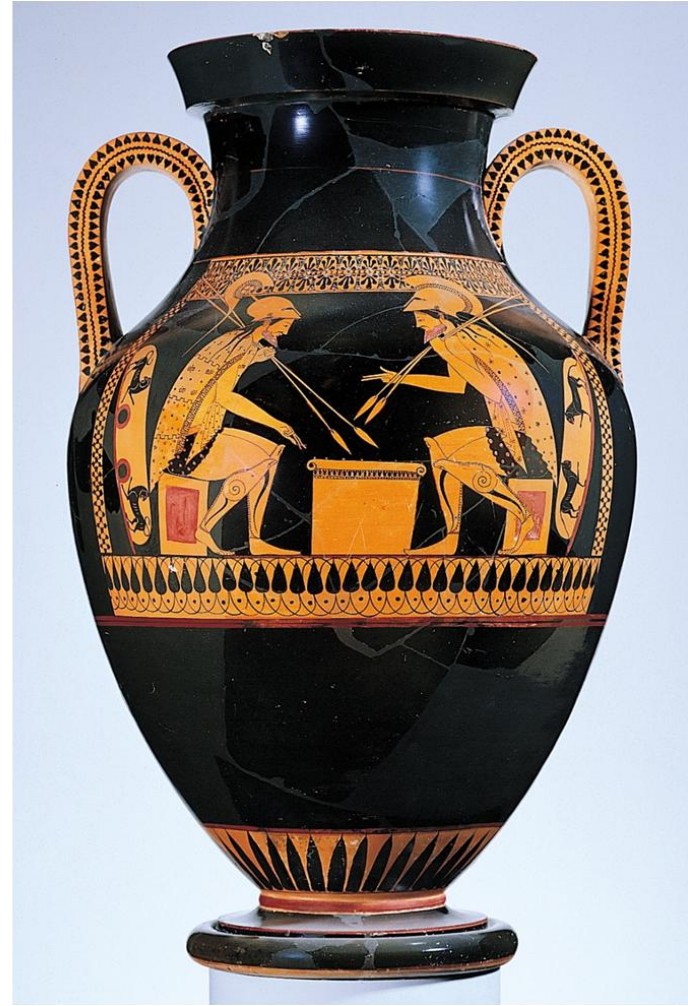

Θυμίζω την τεχνική.. **Σε σύγχρονη αναπαράσταση:**
το σκούρο χρώμα
(πηλός πηχτός και καθαρός)
θα γίνει μαύρο υάλωμα
μετά το ψήσιμο

Ερυθρόμορφος ρυθμός (αρχίζει γύρω στο 530 π.Χ.)

- Ο πρώτος αγγειογράφος που χρησιμοποίησε συστηματικά τη νέα τεχνική ήταν ο **Ζωγράφος του Ανδοκίδη**
- Θεωρείται 'μαθητής' του Εξηκία
- Μερικές φορές πάνω στο ίδιο αγγείο έχουμε και τις δύο τεχνικές = τα ονομάζουμε **διγλωσσα αγγεία (bilingual vases)**

Σας θυμίσω τρεις εμβληματικούς υστεροαρχαϊκούς
ερυθρόμορφους αγγειογράφους

1) Ευφρόνιος = το αριστούργημά του = καλυκωτός κρατήρας
Ο Ύπνος και ο Θάνατος μεταφέρουν τον νεκρό Σαρπηδόνα

2) Ζωγράφος του Κλεοφράδη

Εξαιρετικός στη δήλωση
συναισθημάτων και στον
ψυχισμό των μορφών του =
Άλωση της Τροίας
(Ιλίου Πέρσις)

3) Ζωγράφος του Βερολίνου

Επώνυμος αμφορέας
στο Βερολίνο

Τρεις μορφές σε
κοινό περίγραμμα

Ερμής
Σάτυρος Ορείμαχος
Ελάφι

Κλασική Περίοδος

Περ. 480 π.Χ. – περ. 330 π.Χ.

Σε αυτό το μάθημα θα φτάσουμε έως το περ. 450 π.Χ.

Η περίοδος περ. 450 - περ. 400 π.Χ. θα παρουσιαστεί στο μάθημα αρ. 5

Καθώς προχωράμε θα βλέπουμε

A) θέματα τεχνικής και τεχνοτροπίας

B) θέματα που αφορούν το εμπόριο των αγγείων (Μεσόγειο και Εύξεινο Πόντο)

Γ) σκηνές της καθημερινής ζωής

Δ) σκηνές που συνδέονται με ιστορικά γεγονότα

E) σκηνές που συνδέονται με άλλες μορφές τέχνης (γλυπτική και ζωγραφική)

και

ΣΤ) πολλές μυθολογικές σκηνές θα σχολιάζουμε τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ της γραπτής και εικαστικής αφήγησης των διάφορων μύθων

Πρώιμη κλασική τεχνοτροπία : Εγκαταλείπονται τα αρχαϊκά πρότυπα ανατομίας και ενδυμασίας =

π.χ. το μάτι αποδίδεται σωστά, σε προφίλ

οι πτυχές είναι πιο χαλαρές, όχι ζιγκ-ζαγκ

συχνή η προοπτική βράχυνση

συχνή και η απόδοση του προσώπου σε
όψη τριών τετάρτων

**ΕΠΕΛΕΞΑ ΝΑ ΣΧΟΛΙΑΣΟΥΜΕ ΜΟΝΟ ΟΚΤΩ
ΠΡΩΙΜΟΥΣ ΚΛΑΣΙΚΟΥΣ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΟΥΣ ΚΑΙ ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΕΣ ...
για να έχουμε χρόνο για λίγη εμβάθυνση**

- 1) Μύσων**
- 2) Ζωγράφος του Βρύγου**
- 3) Ζωγράφος του Χυτηρίου**
- 4) Ζωγράφος της Βρισηίδας**
- 5) Ζωγράφος της Δοκιμασίας**
- 6) Δούρης**
- 7) Μάκρων**
- 8) Ζωγράφος του Αχιλλέα**

**ΕΠΙΣΗΣ, ΘΑ ΣΧΟΛΙΑΣΟΥΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ
ΑΓΓΕΙΑ ΑΛΛΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝ ή ΟΜΑΔΩΝ**

Μύσων

ΔΙΑΣΗΜΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Ο Κροΐσος στην πυρά
Ενιαίος αμφορέας
Λούβρο
490-480 π.Χ.

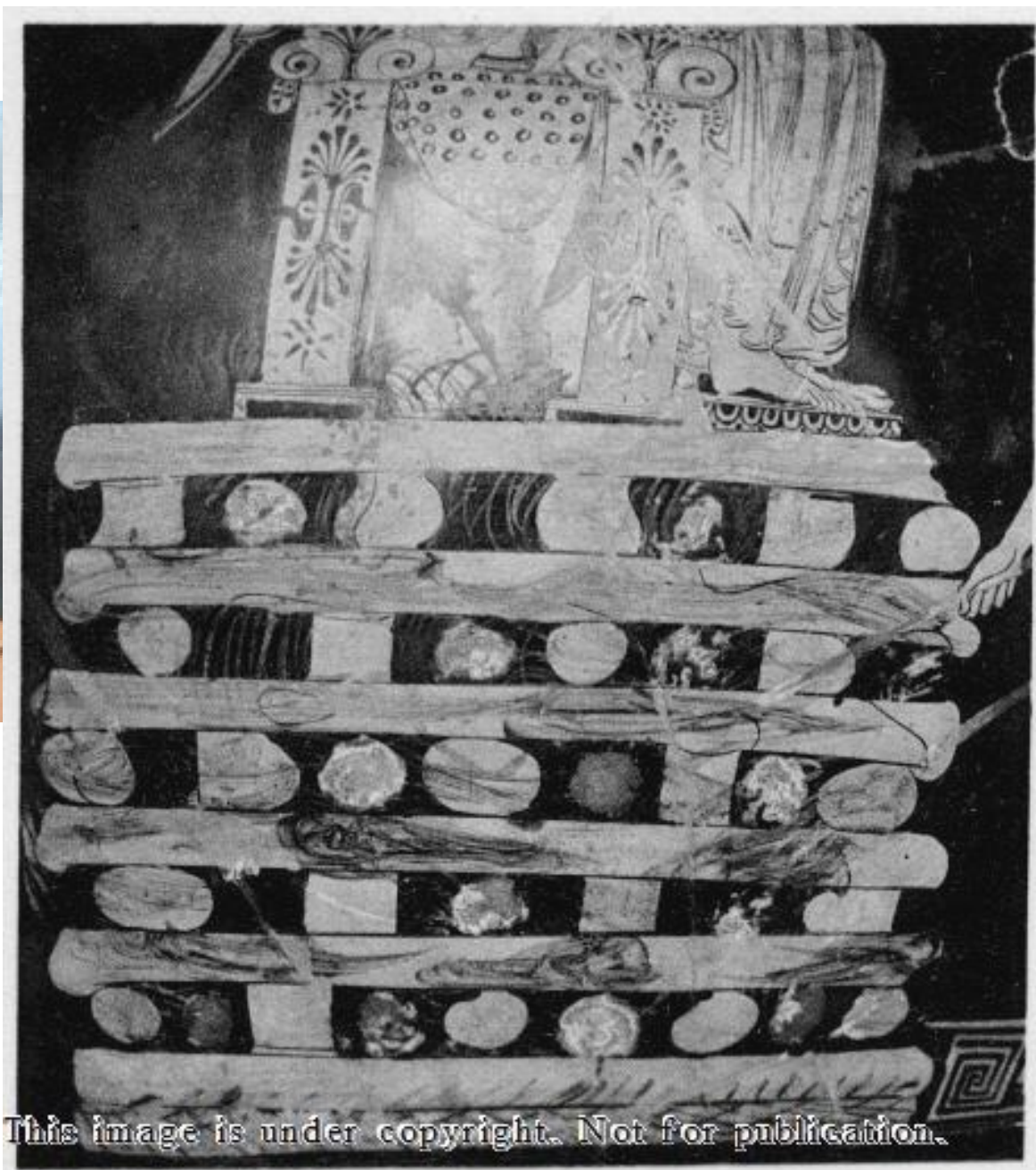
**Σπάνια απεικόνιση ιστορικού προσώπου
και μάλιστα σχεδόν σύγχρονου**

**Ήταν ο τελευταίος βασιλιάς
της Λυδίας**
(βασίλεψε: 560 – 547 π.Χ.)

ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ =
ΚΡΟΙΣΟΣ,
ΕΥΘΥΜΟΣ (βάζει φωτιά
με τους πυρσούς)

This image is under copyright. Not for publication.

Ζωγράφος του Βρύγου, περ. 480-460 π.Χ.

Ο κεραμέας Βρύγος υπογράφει σε πάνω από 12 κύλικες,
με το ρήμα ΕΠΟΙΕΣΕΝ = κατασκεύασε

Όλες σχεδόν έχουν ζωγραφιστεί από τον λεγόμενο Ζωγράφο του Βρύγου

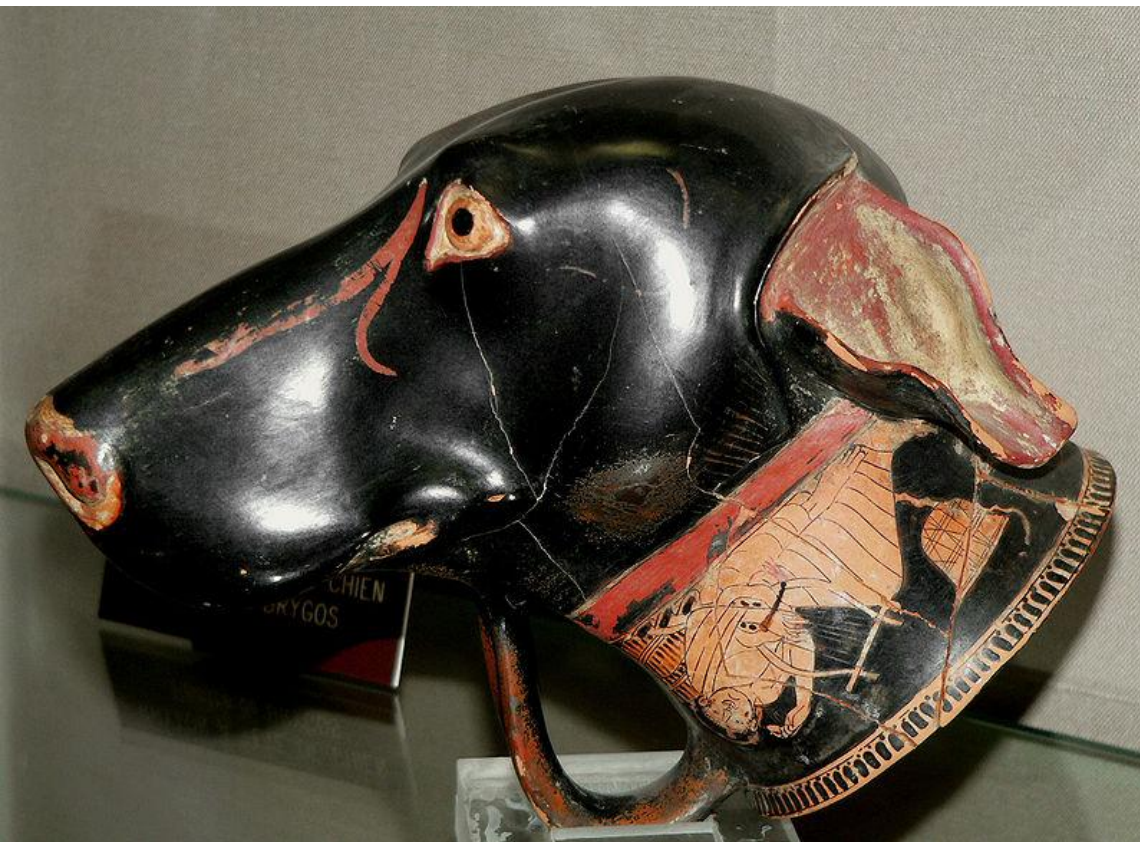
*(θυμίζω = να ξαναδιαβάσετε τη σημασία των ΕΓΡΑΦΣΕΝ και ΕΠΟΙΕΣΕΝ
και το πως δόθηκαν τα συμβατικά ονόματα σε όσους αγγειογράφους
δεν υπέγραφαν τα αγγεία τους)*

Λαβή κύλικας με την υπογραφή του
κεραμέα Βρύγου

Ζωγράφος του Βρύγου

Πολύ παραγωγικός – πάνω από 400 αγγεία
δικά του ή του κύκλου του –
τα περ. 100 είναι κύλικες
Τα υπόλοιπα: σκύφοι, πλαστικά αγγεία
(κάνθαροι και ρυτά - τα δύο εδώ)
λήκυθοι, και άλλα

Ζωγράφος του Βρύγου

Του αρέσει να εικονίζει αθλητές, συμπόσια, μουσικούς και διονυσιακά θέματα

Ζωγράφος του Βρύγου

Χαρακτηριστικά κεφάλια με επίπεδη κορυφή, μακρόστενα μάτια, ανασηκωμένα φρύδια, μακριά γραμμή μύτης, εκφραστικό στόμα (που μπορεί να τραγουδά, να φυσά, να συσπάται ...)

Ζωγράφος του Βρύγου

Διακοσμήι
και κύλικες
λευκού βάρους

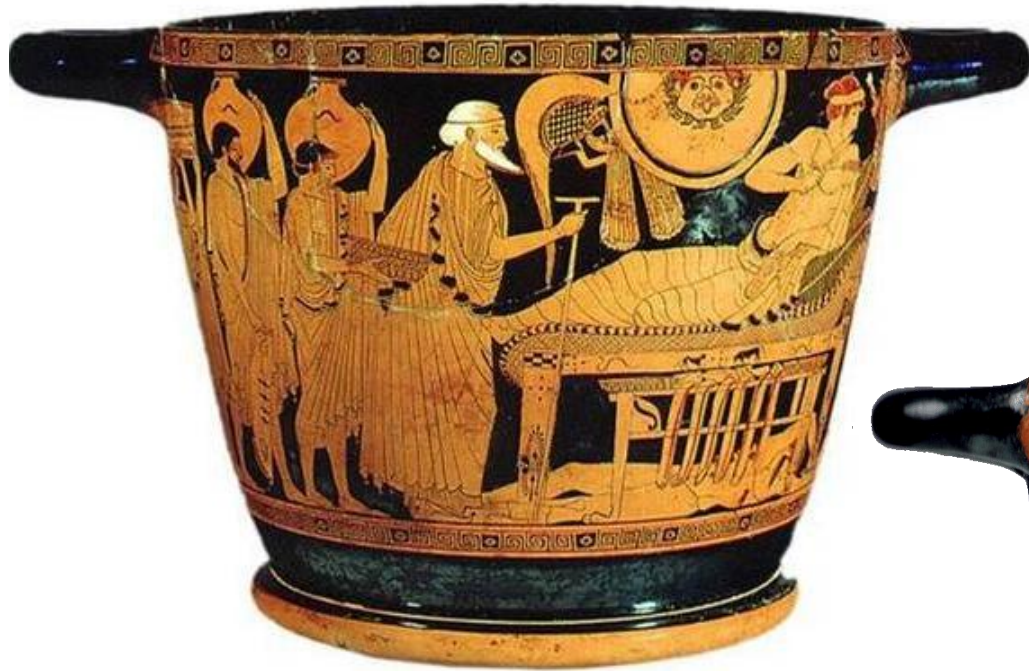
Φρεσκάδα και
πρωτοτυπία στις
συνθέσεις του:
Μαινάδα

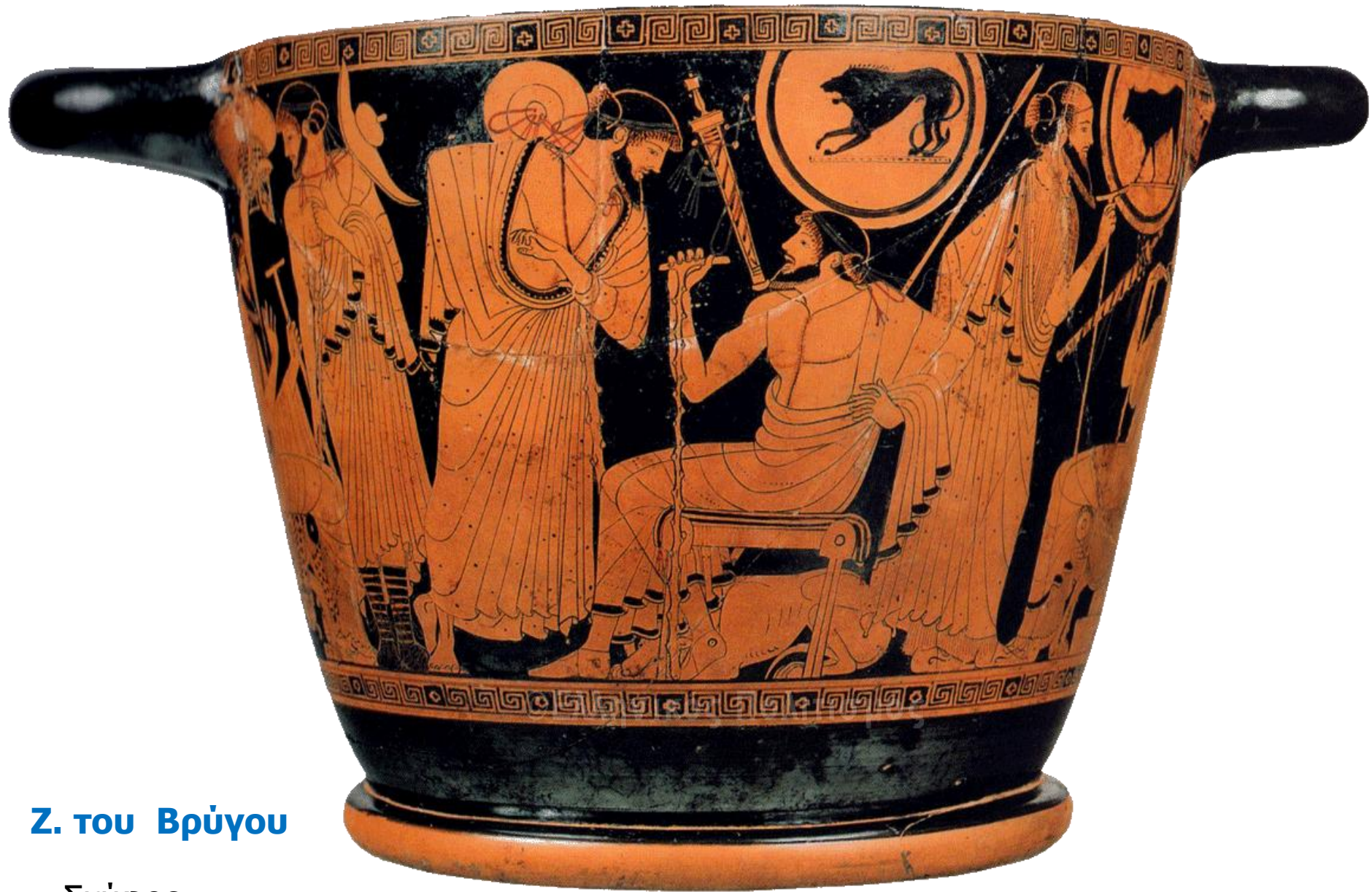

Ζωγράφος του Βρύγου

Εξαιρετικός στην απεικόνιση ανδρών διαφορετικών ηλικιών,
όπως λ.χ. στα «λύτρα του Έκτορα»
(σημαντικός σκύφος - στη Βιέννη)

Ζ. του Βρύγου

Σκύφος
Βιέννη

Ζ. του Βρύγου

Σκύφος
Βιέννη

ΙΛΙΑΣ

ΡΑΨΩΔΙΕΣ Α-Ω

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ – ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ Δ.Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ

Εκδόσεις ΑΓΡΑ, Ιανουάριος 2012

Αριθμός σελίδων : 624

Τιμή: 30,00 € (σκληρό εξώφυλλο), ISBN : 978-960-505-033-7

ΑΝΑΤΥΠΩΘΗΚΕ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ ΕΠΙΤΟΜΗ ΕΚΔΟΣΗ Η ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΑΣ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ Δ.Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗ.

«Η Ιλιάδα είναι έπος πολεμικό: δραματοποιεί, ανατέμνει και συμπυκνώνει τον τρωικό πόλεμο σε **τέσσερις μάχιμες ημέρες**, που καταλήγουν σε ισόπαλη τραγωδία: ο φόνος του Πάτροκλου από τον Έκτορα και ο φόνος του Έκτορα από τον Αχιλλέα σφραγίζονται με **ενδεκαήμερη ανακωχή**, αφήνοντας μετέωρο το ερώτημα ποιος είναι ο νικητής και ποιος ο ηττημένος.

Τελικώς ο ιλιαδικός πόλεμος περαιώνεται δίχως νικητές και νικημένους.

Αντ' αυτού ο αμοιβαίος σπαραγμός (του Αχιλλέα για τον αγαπημένο εταίρο του, του Πριάμου για τον αγαπημένο του γιό) οδηγεί σε ένα είδος συμφιλίωσης των αντιπάλων, υπογραμμίζοντας συνάμα την τραγωδία του πολέμου.»

Δ. Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ

Ζ. του Χυτηρίου (Foundry Painter)

Κύλικα
Βερολίνο

Επώνυμο αγγείο

Εσωτερικό:
Ἡφαιστος και Θέτις
(ὄπλα Αχιλλέα)

Εξωτερικά:
Ἐκανονικό
χυτήριο
(Α και Β ὄψη)

**Ζ. του Χυτηρίου
(Foundry Painter)**

Επώνυμο αγγείο

Ζ. του Χυτηρίου

Επώνυμο αγγείο

Ζ. του Χυτηρίου

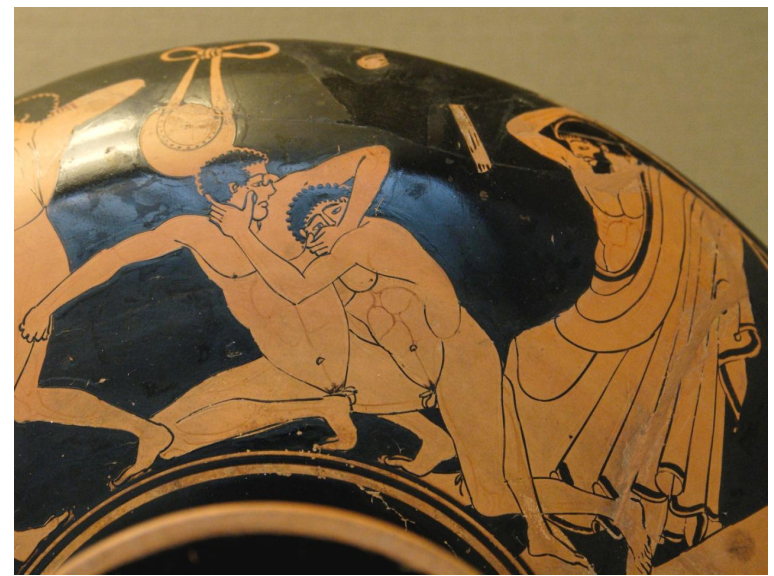
Επώνυμο αγγείο

Ζ. του Χυτηρίου

Κύλικά στο Μόναχο

Α. Γλύπτης – άλογο - Αθηνά

Β. Παλαίστρα

Ζ. του Χυτηρίου

Α όψη προηγούμενης κύλικας: **Αθηνά Εργάνη**

Ζωγράφος της Βρισηίδας

Επώνυμο αγγείο

Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο

Οι κήρυκες οδηγούν τη Βρισηίδα
Μακριά από τον θλιμμένο Αχιλλέα
προς τη σκηνή του Αγαμέμνονα.
Η αρχή του θυμού του Αχιλλέα ...

Βρισεύς και Χρύσις = αδέρφια,
σύμμαχοι των Τρώων

Βρισηίς – Χρυσηίς = ξαδέλφες,
σκλάβες στον Αχιλλέα και τον
Αγαμέμνονα, αντίστοιχα

Ζ. της Βρισηίδας

Επώνυμο αγγείο

Ταλθύβιος και Ευρυβάτης

Η συνέλευση των Ελλήνων υποχρέωσε τον Αγαμέμνονα, ύστερα από συμβουλή του μάντη Κάλχα, να επιστρέψει τη Χρυσήίδα, στον πατέρα της. Ζήτησε ως αντάλλαγμα τη Βρισηίδα και έστειλε τους αγγελιαφόρους του, Ταλθύβιο και Ευρυβάτη, και την πήρε από τον Αχιλλέα. Ο Αχιλλέας θύμωσε και αρνήθηκε να πολεμήσει. Ο θυμός («μήνις») είναι το θέμα της *Ίλιάδας*.

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
ούλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
ἕοικονοῖσιν τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή,
ἔξ οὔ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Ἰλιάς, Ραψωδία Α, 1-7

Τη μάνητα, θεά, τραγούδα μας του ξακουστού Αχιλλέα,
ανάθεμά τη, πίκρες που ἔδωκε στους Αχαιοὺς περίσσιες
καὶ πλήθος αντρειωμένες ἔστειλε ψυχές στον Ἄδη κάτω
παλικαριῶν, στους σκύλους ρίχνοντας να φάνε τα κορμιά τους
καὶ στα ὄρνια ολοῦθε -ἔτσι το θέλησε να γίνει τότε ο Δίας
ἀπ' τη στιγμή που πρωτοπιάστηκαν καὶ χώρισαν οἱ δυο τους,
του Ατρέα ο γιος ο στρατοκράτορας κι ο μέγας Αχιλλέας.

(μετάφραση Ν. Καζαντζάκης - Ι. Θ. Κακριδής)

Ψάλλε, θεά, τον τρομερόν θυμόν του Αχιλλέως,
πῶς ἐγίνε στους Αχαιοὺς ἀρχὴ πολλῶν δακρύων·
που ἀνδράγαθες ροβόλησε πολλές ψυχές στον Ἄδη
ἡρώων, κι ἔδωκεν αὐτοὺς ἀρπάγματα των σκύλων
καὶ των ὀρνέων — καὶ ἡ βουλή γενόνταν του Κρονίδη,
ἀπ' ὅτ' ἐφιλονίκησαν κι ἐχωρισθῆκαν πρῶτα
ο Ατρεΐδης, ἄρχος των ἀνδρῶν, καὶ ο θεῖος Αχιλλέας.

(μετάφραση Ι. Πολυλάς)

Ζ. της Βρισηίδας

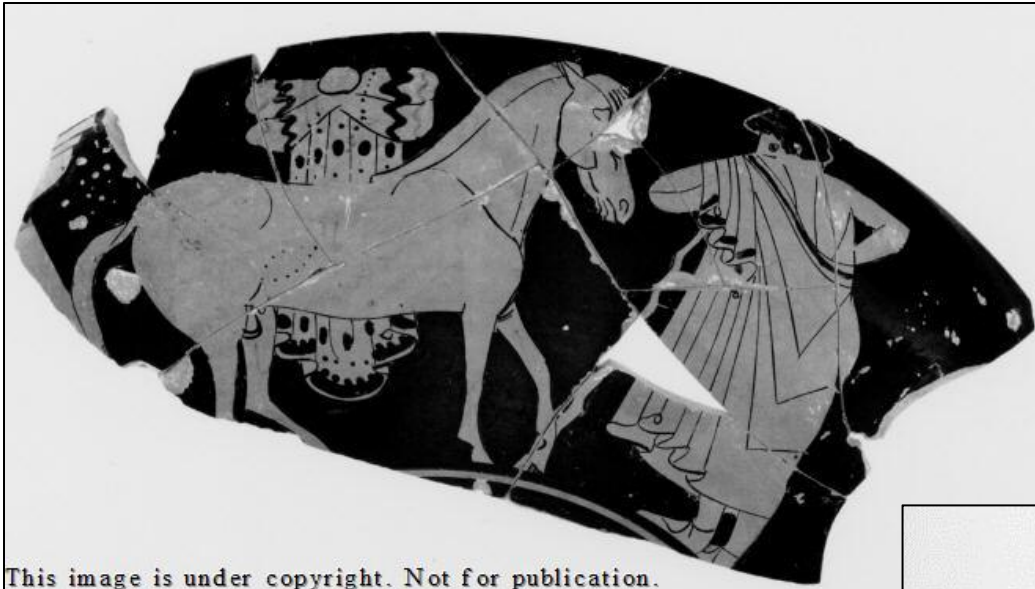
Εσωτερικό
της επώνυμης
κύλικας

Δύο Αχαιοί

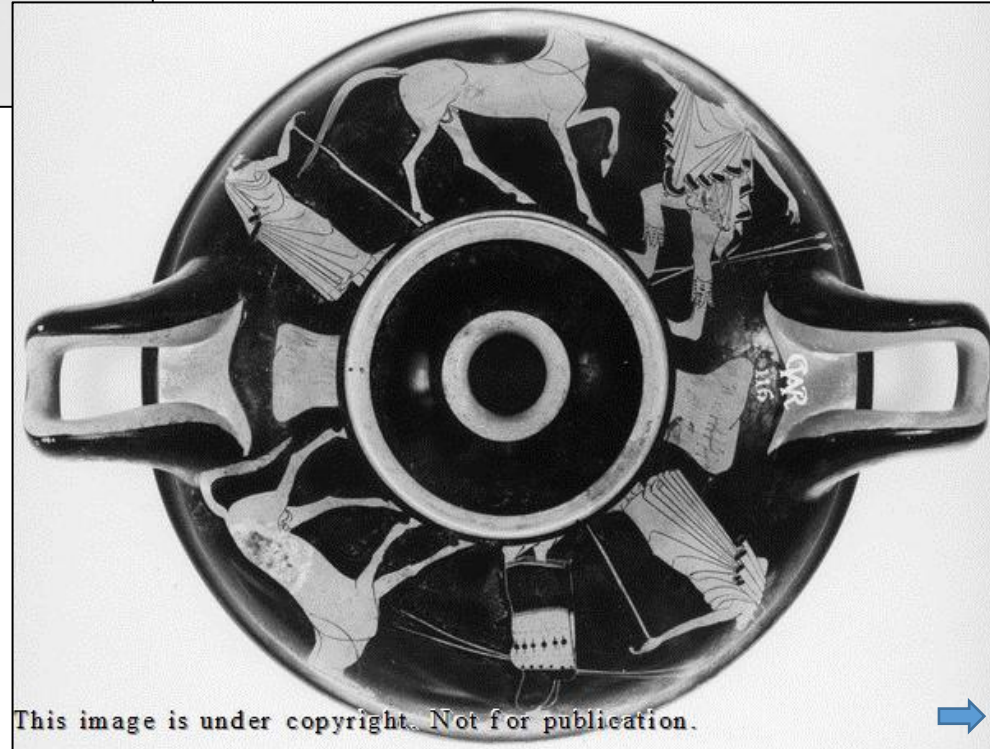
Επιγραφή χωρίς
νόημα:
ΑΝΙΟΣΚΙΟΣΝΙΣ

Ζ. της Δοκιμασίας - Σε ορισμένες κύλικες του εικονίζεται η δοκιμασία των αλόγων (έλεγχος καταλληλότητας)

This image is under copyright. Not for publication.

This image is under copyright. Not for publication.

Περσικοί πόλεμοι = δεν υπήρχε αθηναϊκό ιππικό.

Γύρω στα μέσα του 5^{ου} αιώνα π.Χ. το σώμα των αθηναίων ιππέων ιππέων αυξάνεται σε χίλιους άνδρες.

Κάθε αθηναϊκή φυλή ήταν υποχρεωμένη να παράσχει έναν αριθμό οπλιτών και έναν αριθμό ιππέων.

Τους ιππείς κάθε φυλής διοικούσε ο φύλαρχος.

Οι φύλαρχοι υπάγονταν σε δύο ίππαρχους που είχαν τη συνολική διοίκηση του ιππικού και εκλέγονταν κάθε χρόνο.

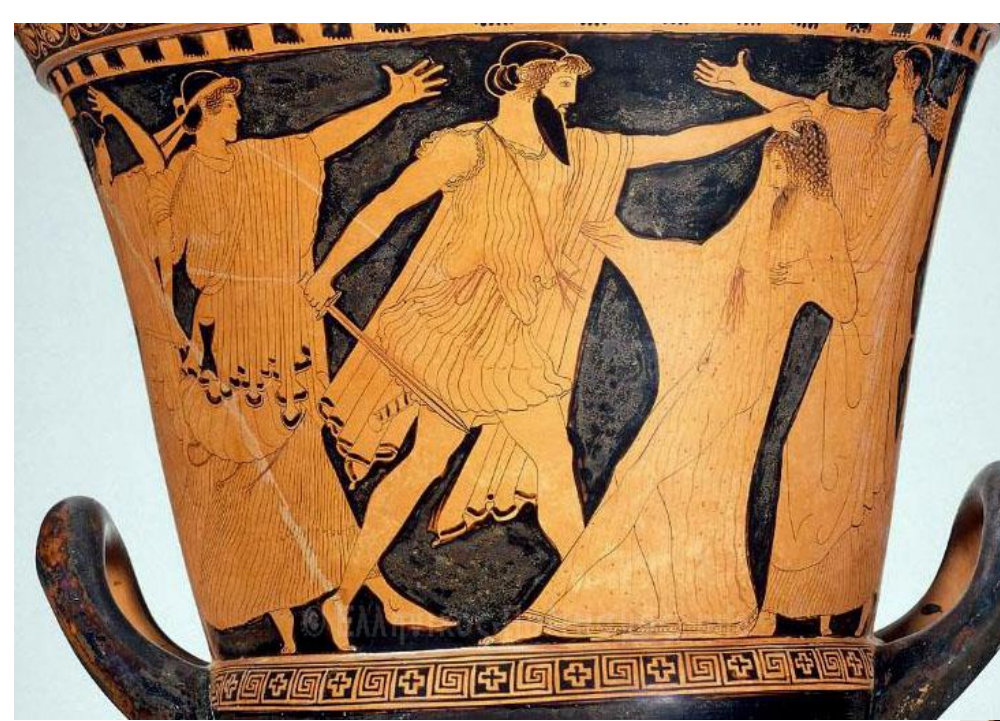
Το **Ιππαρχείο** ήταν κάπου στην Αγορά, αλλά η θέση του δεν έχει εντοπιστεί.

Τόσο οι άνδρες όσο και τα άλογα περνούσαν από δοκιμασία κάθε χρόνο. Οι αποτυχόντες διαγράφονταν από τις καταστάσεις των μονάδων.

Στη διάρκεια του Πελοποννησιακού Πολέμου και εξής καθιερώθηκε επίδομα μιας δραχμής για τη διατροφή του αλόγου (ένα ημερομίσθιο).

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ = ΕΝΑ ΗΜΕΡΟΜΙΣΘΙΟ

Ζ. της Δοκιμασίας – Κρατήρας, Βοστώνη, ΜΦΑ - Φόνοι Αγαμέμνονα και Αίγισθου ➔

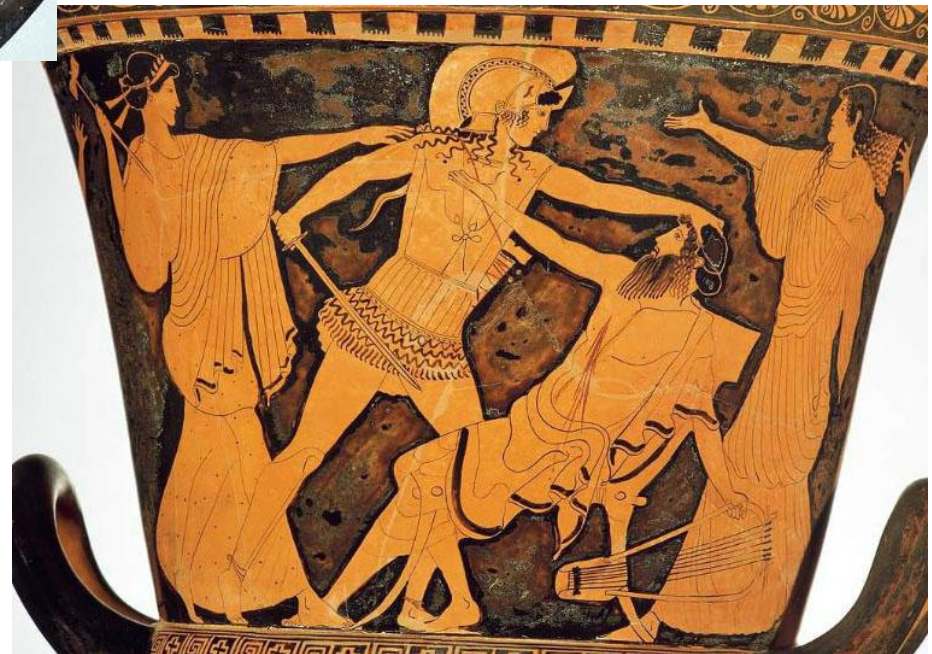
Και ...

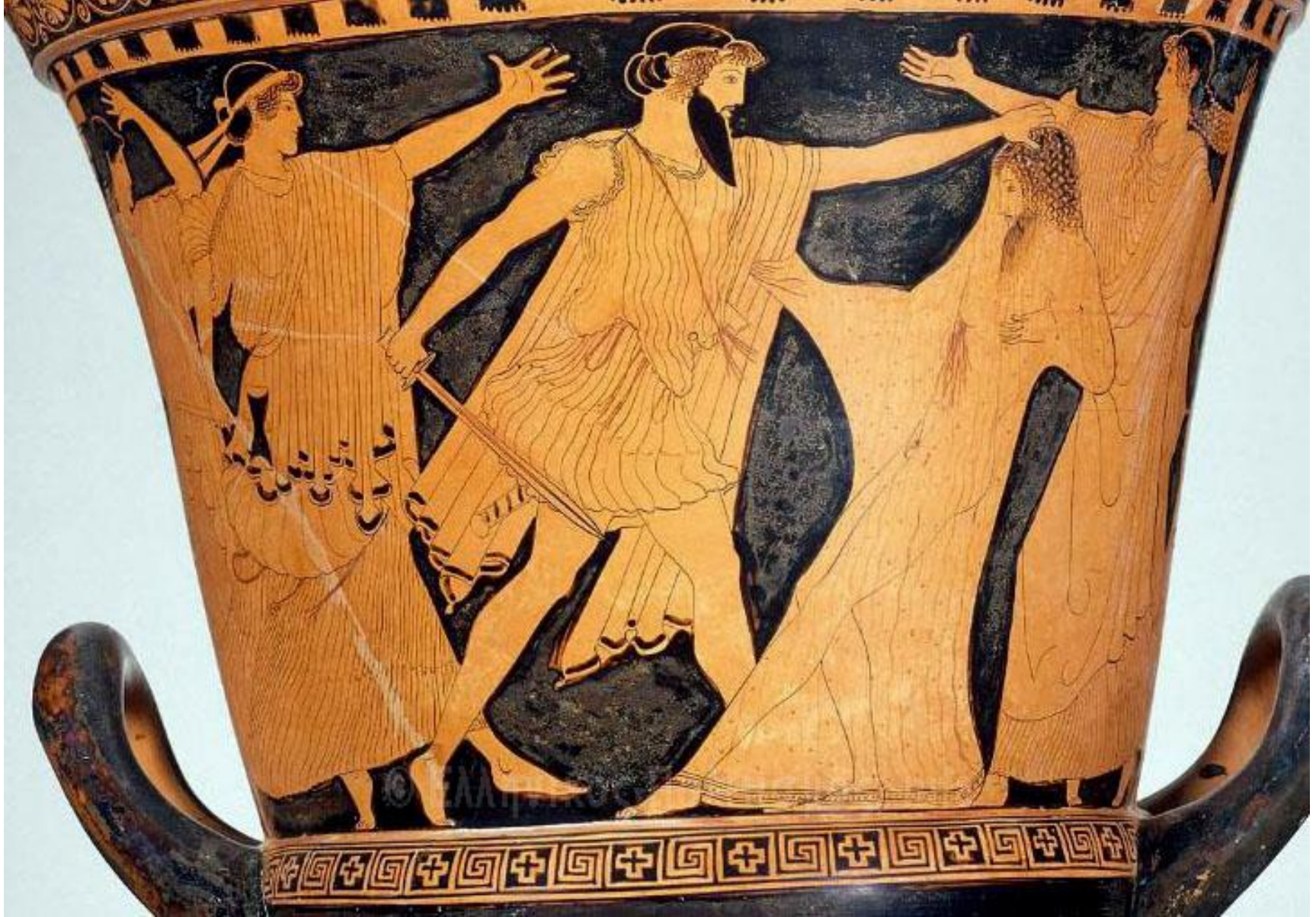
Χρυσόθεμις(;)

Κλυταιμνήστρα
(με τσεκούρι και στις δύο όψεις)

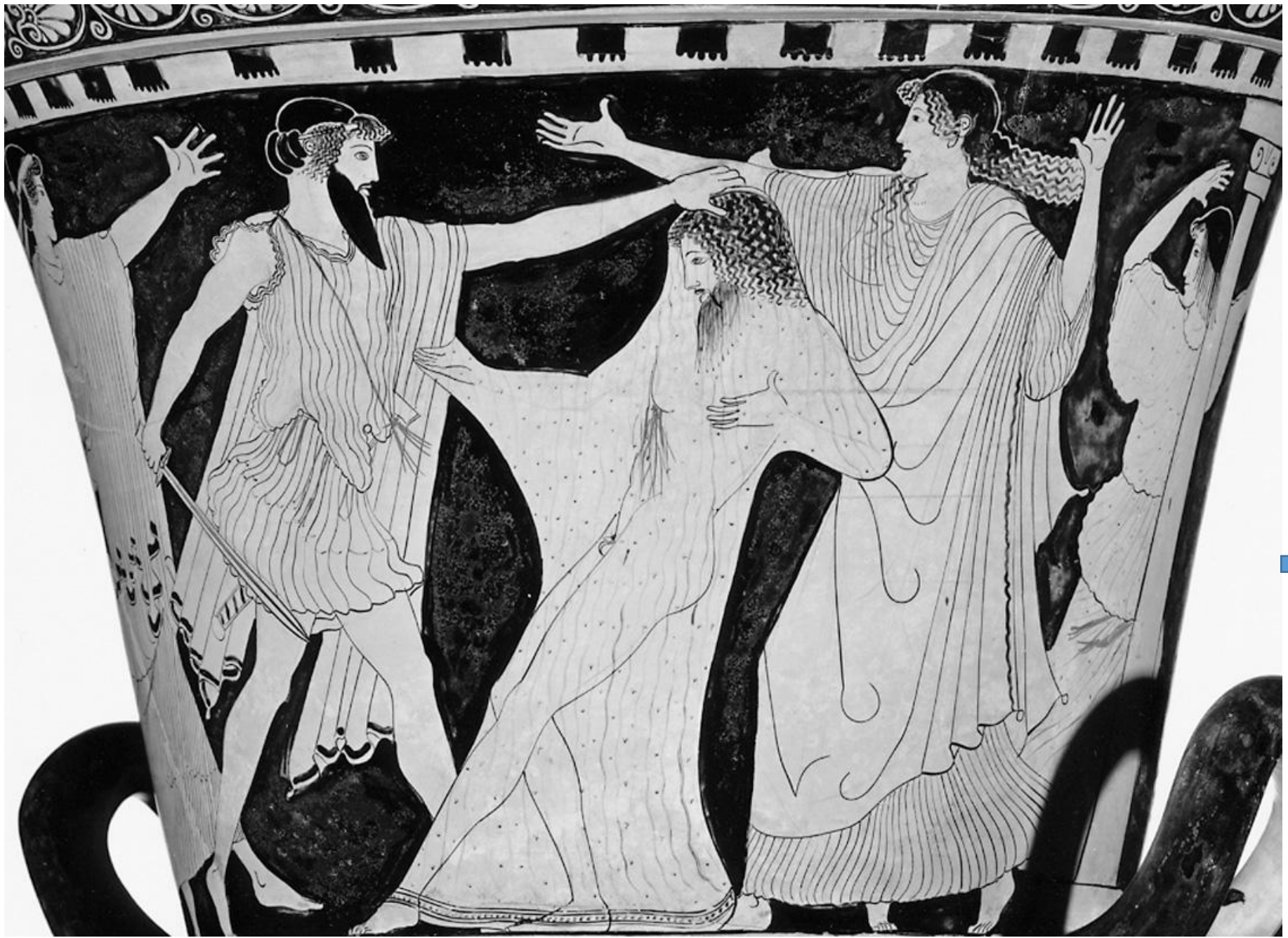
Κασσάνδρα

Ηλέκτρα

Z. της Δοκίμασίας Ο Αίγισθος σκοτώνει τον Αγαμέμνονα. Ενδιαφέρον=το δίχτυ με το οποίο τον παγίδευσαν: το αναφέρει ο Αισχύλος και στον *Αγαμέμνονα* και στις *Χοηφόρους* ... πολύ γνωστό στοιχείο του μύθου.

Δείτε τις λεπτομέρειες στην εξαιρετική ασπρόμαυρη φωτογραφία

Ο **Ατρέας** διώχνει από τις Μυκήνες τον μικρό αδερφό του **Θυέστη**
Ο Θυέστης ζήτησε άσυλο από τον βασιλιά της Ηπείρου τον Θεσπρώτη
αλλά βίασε καταλάθος την ίδια του την κόρη,
που χωρίς να το ξέρει είχε και εκείνη καταφύγει στην αυλή του ίδιου βασιλιά.

Καρπός της αιμομιξίας ήταν ο **Αίγισθος**, που αργότερα δολοφόνησε το θείο του,
Ατρέα, κι έτσι ο πατέρας του Θυέστης πήρε ξανά την εξουσία των Μυκηνών.
Αργότερα, ο γιος του Ατρέα, ο βασιλιάς **Αγαμέμνων**, πήρε ξανά την εξουσία
και έδιωξε και τους δυο από τις Μυκήνες.

Κατά τη διάρκεια του Τρωικού Πολέμου ο Αίγισθος επέστρεψε
και έγινε εραστής της γυναίκας του Αγαμέμνονα, της **Κλυταιμνήστρας**
καταλαμβάνοντας και τον θρόνο των Μυκηνών.
Όταν ο Αγαμέμνονας επέστρεψε από την Τροία,
οι δύο εραστές τον δολοφόνησαν,
μαζί και την αιχμάλωτη, κόρη του Πριάμου, την **Κασσάνδρα**
και τα βρέφη που είχε αποκτήσει με τον Αγαμέμνονα.

Αργότερα όμως, ο γιος του Αγαμέμνονα, ο **Ορέστης**
(κατά μία εκδοχή = μαζί με τον Πυλάδη)
σκότωσε και τους δυο εραστές
εκδικούμενος τον άδικο θάνατο του πατέρα του.

Σοφοκλής, Ἡλέκτρα

Ἡ Ἡλέκτρα ζει στο Ἄργος και θρηνει τον πατέρα της Αγαμέμνονα.
Κατηγορει τη μητέρα της Κλυταιμνήστρα και τον άντρα της Αίγισθο για τη δολοφονία του.
Ἡ αδελφή της, η Χρυσόθεμις, τη συμεριζεται και εύχεται και αυτή να επιστρέψει ο αδελφός τους Ορέστης και να εκδικηθεί.
Είναι όμως πολύ πιο ανεκτική, αποδεχόμενη την κατάσταση.

Ο Ορέστης, με σύμβουλο τον παιδαγωγό του και βοηθό τον φίλο του, Πυλάδη, επιστρέφει από τη Φωκίδα (όπου τον μεγάλωσε ο παιδαγωγός του για να τον σώσει από τους δολοφόνους του πατέρα του) με σκοπό να εκδικηθεί τον θάνατο του πατέρα του και να γίνει βασιλιάς.

Εμφανίζεται πρώτα ο παιδαγωγός στο παλάτι και αναγγέλλει στην Κλυταιμνήστρα ότι ο Ορέστης έχασε τη ζωή του σε ιππικό αγώνα.
Μετά εμφανίζονται ο Ορέστης και ο Πυλάδης, κουβαλώντας μια τεφροδόχο που υποτίθεται πως περιείχε τις στάχτες του Ορέστη.
Μόλις το ακούει η Ἡλέκτρα θρηνει τόσο σπαρακτικά, ώστε ο Ορέστης συγκινημένος της αποκαλύπτει την πραγματική του ταυτότητα.

Στη συνέχεια μπαίνει στο σπίτι και σκοτώνει την Κλυταιμνήστρα.
Βγάζει το σώμα της έξω σκεπασμένο με ένα σεντόνι και όταν έρχεται ο Αίγισθος του δείχνει το σώμα, λέγοντάς του ότι είναι το σώμα του Ορέστη.
Όταν αυτός το αποκαλύπτει και αντιλαμβάνεται ότι είναι το σώμα της Κλυταιμνήστρας, ο Ορέστης του λέει ότι ήλθε να εκδικηθεί και τον οδηγεί μαζί με τον Πυλάδη στο ανάκτορο για να τον σκοτώσει.

Δούρης
περ. 500/490-
470/460 π.Χ.

ΔΟΡΙΣ **ΕΛΡΑΦΣΕΝ**

Ὡς και Μέμνων

Κύλικα, Λούβρο

Περ. 550 αγγεία
δικά του
ή "κοντά του"

Έχει υπογράψει
τα 50

Αξιόλογος
σχεδιαστής

Λυγρές μορφές
με χάρη και
ηρεμία
(ακόμη και σε
σκηές που
ειπεριόνοιμ

ΔΟΡΙΣ ΕΛΡΑΦΣΕΝ

Κύλικα, Λούβρο
λεπτομέρεια

Χαρακτηριστικ
ὁ μοτίβο στην
περιφέρεια
του τόντου =
μαιανδρικό
ἀγκιστρο
εναλλάξ
με τετράγωνο
με σταυρό

Δούρης

Ο δράκος εξεμεί τον
Ιάσονα

Η συγκεκριμένη
παραλλαγή του
μύθου
Δεν υπάρχει στη
σωζόμενη
γραφτή παράδοση

Ίσως ο Ιάσων
μπήκε μέσα του
για να τον
σκοτώσει
διότι απέξω τον
προστάτευσε το
άτρωτο δέρμα του ...
Δύσκολο να είμαστε
βέβαιοι ...

Δούρης

Κύλικα,
Παρίσι, CdM

Ήρα και
Προμηθέας

Δούρης

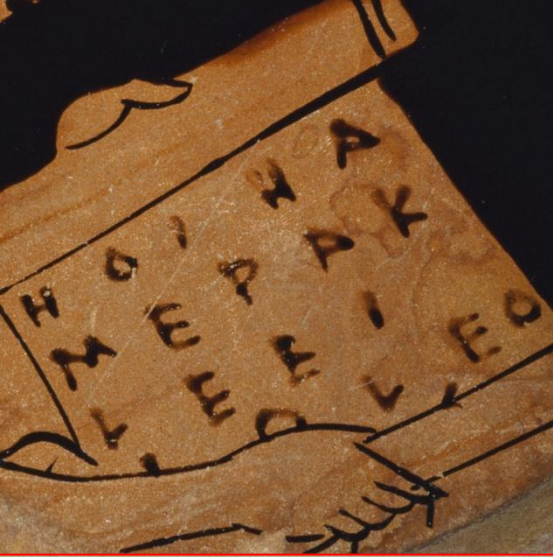
Κύλिका στο Βερολίνο – πολύ σημαντική

Δούρις έγραφσεν

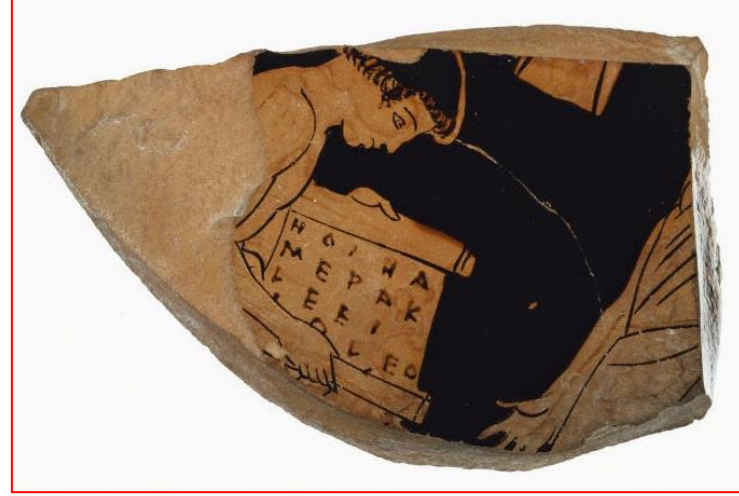
(στο εσωτερικό, όπου εικονίζεται αθλητής)

A και B = σκηνή σχολείου – κηρωμένες πινακίδες γραφής (και στύλοι) / κύλινδρος παπύρου

Άλλος πάπυρος,
σε αγγείο του
Ζ. του Ακεστορίδη
Μουσείο J. P. Getty

Δούρης

Κύλικα - Βρετανικό Μουσείο

Δούρης

Κύλικα, Fort Worth, Texas: Βάκχες και Πενθεύς (αλλά και Σάτυρος).

Δούρης

Αρύβαλλος
ΕΑΜ

Δύο γραπτές επιγραφές:
ΔΟΥΡΙΣ ΕΠΟΙΕΣΕΝ

**ΑΣΩΠΟΔΩΡΟ ΗΕ
ΛΕΚΥΘΟΣ**

«Αυτή η λήκυθος ανήκει
στον Ασωπόδωρο»

Ειδική παραγγελία ... αφού
οι επιγραφές είναι πριν
από το ψήσιμο.
Βρέθηκε σε τάφο στην
Αθήνα ... προφανώς ήταν
ο τάφος του Ασωπόδωρου.
Οι αρχαίοι ονόμαζαν το
σχήμα αυτό λήκυθο ... ή
μήπως «λήκυθος» σήμαινε
γενικώς το
«μυροδοχείο» ...

Κύκλος του Δούρη

Ο Ηρακλής
πλέει
στο κύπελλο
του
Ήλιου

Μάκρων

Αποδίδονται πάνω από 800 αγγεία
σε αυτόν ή στον κύκλο του!

Υπογράφει μόνο σε 1-2 αγγεία

Μάλλον συνεργάστηκε σχεδόν
αποκλειστικά με τον κεραμέα Ιέρωνα
(που υπογράφει σε πάνω από 30 έργα
που αποδίδονται στον Μάκρωνα)

**Υπογραφή Ιέρωνα: άλλοτε
εγχάρακτη**

This image is under copyright. Not for publication.

This image is under copyright. Not for publication.

Μάκρων

Από τα
μυθολογικά
θέματα
προτιμάει
τα Τρωικά

Κύλικα
Λούβρο

Μάκρων Σκύφος, Αναχώρηση Τριπτόλεμου

Αγγεία με ενδιαφέροντα θέματα (διαφόρων αγγειογράφων)

Αλάβαστρα με Νέγρους (Negro alabaster)

(και λιγότερα με Αμαζόνες) = κυρίως τη δεκαετία του 480 π.Χ.

αλλά και μερικές δεκαετίες πριν και μετά

Πολλά από
αυτά
συνδέονται με
το εργαστήριο
του Ζ. του
Συρίσκου

Ειδική τεχνική
= περίγραμμα
σε λευκό
βάθος

Το σχήμα του αλαβάστρου είχε εισάγει στον Αττικό Κεραμεικό ο μελανόμορφος Ζωγράφος του Άμαση (περ. 560-525 π.Χ.)

Ονομάστηκε έτσι από τον αγγειοπλάστη Άμαση

«Άμασης» είναι η ελληνική εκδοχή του πολύ συχνού αιγυπτιακού ονόματος «Άχμοσις». Μάλιστα ένας φαραώ Άχμοσις βασίλεψε στην Αίγυπτο γύρω στο 570 π.Χ., άρα πριν γεννηθεί ο κεραμέας μας (ο οποίος ήδη δούλευε γύρω στο 560 π.Χ.).

Πάντως ο κεραμέας μας πρέπει να είχε κάποια σχέση με την Αίγυπτο ή να πέρασε εκεί τα παιδικά-νεανικά του χρόνια διότι:

Α) εισάγει ένα νέο σχήμα στον αττικό Κεραμεικό, το αλάβαστρο, το οποίο έχει αιγυπτιακή καταγωγή (στην Αίγυπτο ήταν λίθινο)

Δύο αλαβάστρινα
και ένα γυάλινο
αλάβαστρο

Το σχήμα
προέρχεται από την
Αίγυπτο
.... η διακόσμηση
από την Αφρική.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

-Εξωτισμός γενικώς

-Προσπάθεια να
ανοιχτούν στις
αγορές της Βόρειας
Αφρικής
(π.χ. Αλεξάνδρεια,
Κυρήνη κλπ.)

... με
Αμαζόνες

Z. της Κοπεγχάγης

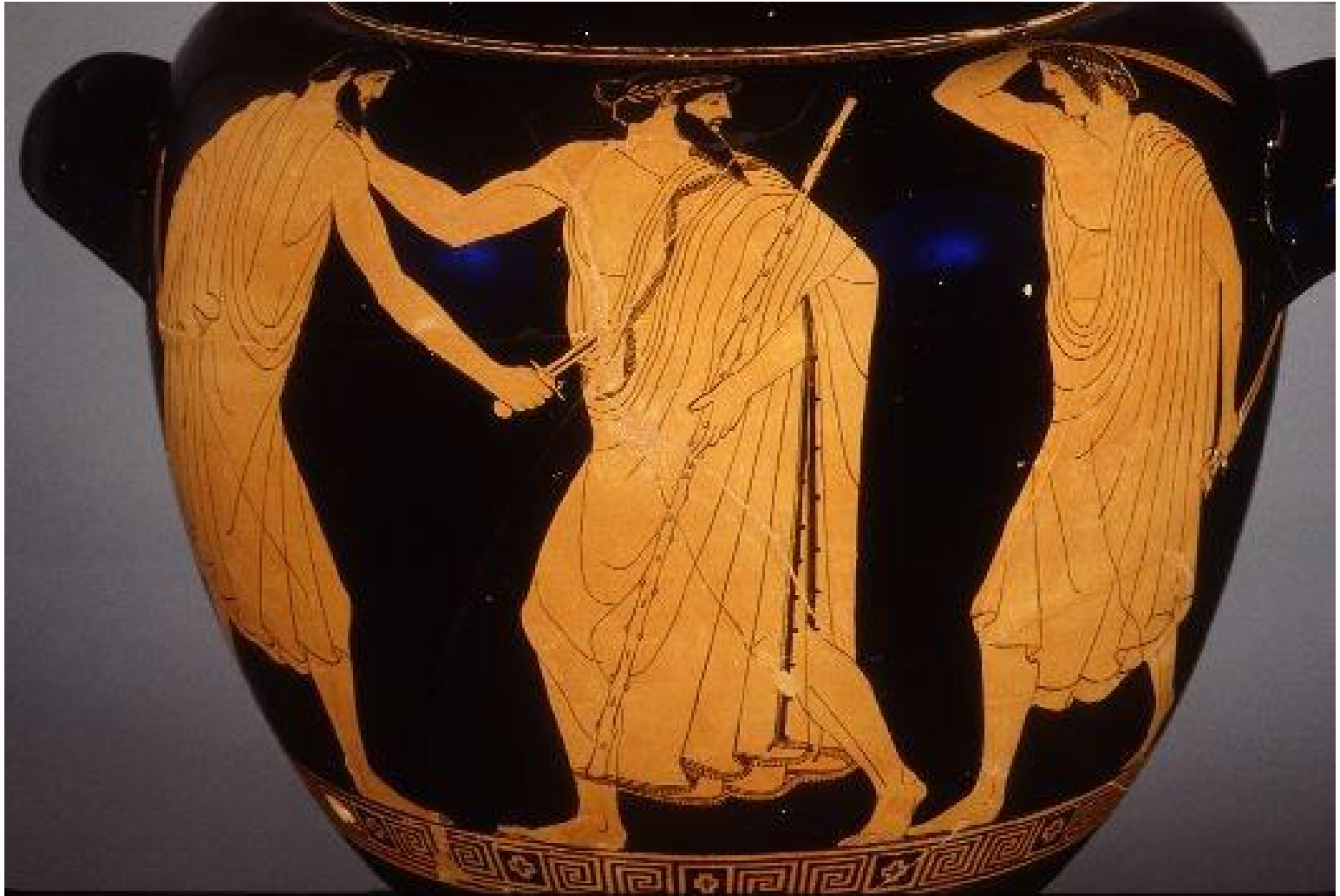
Μοιάζει πολύ με τον Z. του Συρίσκου

(αδελφούς τους χαρακτήρισε ο Beazley, δύσκολο να τους ξεχωρίσεις)

Διακοσμεί κυρίως στάμνους με ιδιαίτερο σχήμα.

ΕΔΩ στάμνος στο Würzburg, περ. 470 π.Χ.

Σημαντικό = πρόσφατο ιστορικό γεγονός = δολοφονία Ιππάρχου (514 π.Χ.)

→
 Δεν έχει
 επιγραφές ...
 η ταύτιση έγινε
 από την έρευνα

Αριστογείτων

Ίππαρχος

Αρμόδιο

477/476 π.Χ. στήθηκε το δεύτερο σύνταγμα των
 τυραννοκτόνων στην Αγορά – έργο των Κριτίου και
 Νησιώτη

(χάλκινο – χαμένο – γνωστό από αντίγραφα
 πηγή έμπνευσης του αγγειογράφου μας

*(η μορφή του πρώτου συντάγματος, του γλύπτη Αντήνορα -
 514π.Χ.- μάς είναι άγνωστη: μεταφέρθηκε στην Περσία το 480
 π.Χ.*

αλλά μετά το έστειλε πίσω στην Αθήνα ο Αλέξανδρος)

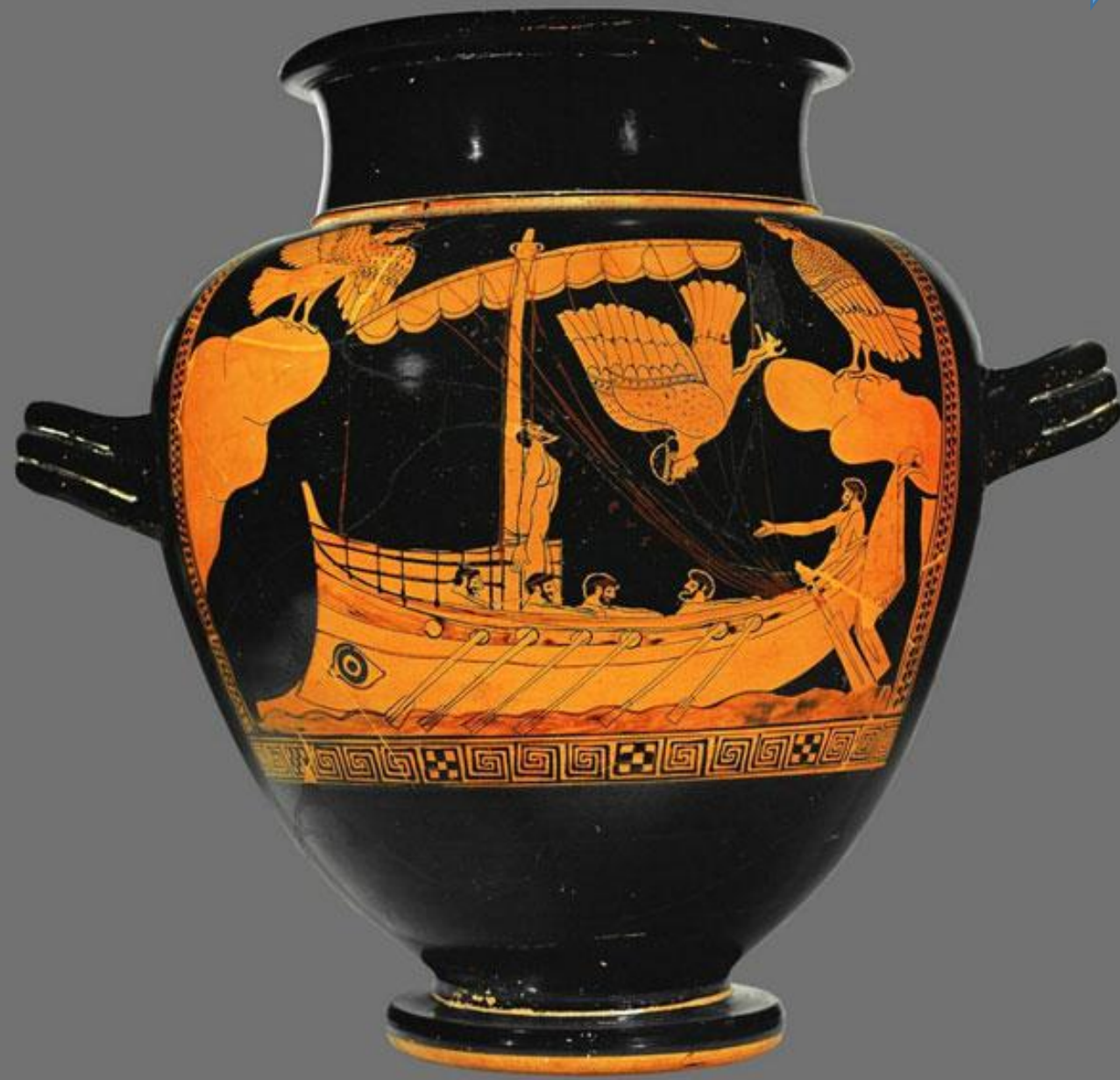

Β' όψη στάμνου

Γενειοφόρος
ανάμεσα σε
νέους =
Ίππαρχο
ς ;;;;

Επώνυμο αγγείο
(Στάμνος
Βρετανικό Μουσείο)

Ζωγράφος των Νιοβιδών – επώνυμο αγγείο του
αγγειογράφου – περ. 460 π.Χ.
Καλυκωτός κρατήρας – σήμερα στο Λούβρο
(από την Ετρουρία – Orvieto)

Λευκές γραμμές εδάφους
(το τοπίο ήταν πολύ περιορισμένο
και στη Μ. Ζωγραφική)

This image is under copyright. Not for publication.

Ηρακλής και Αργοναύτες?

Επτά επί Θήβας?

**Θεοί και ήρωες πριν από μάχη
Μαραθώνα? (Boardman)**

Ηρακλής και Αθηνά και άλλοι ήρωες

Λευκές γραμμές
εδάφους
(το τοπίο ήταν
πολύ
περιορισμένο
και στη χαμένη
Μεγάλη
Ζωγραφική)

Προσπάθεια απόδοσης εκφράσεων προσώπου - με δικό του τρόπο ο κάθε αγγειογράφος

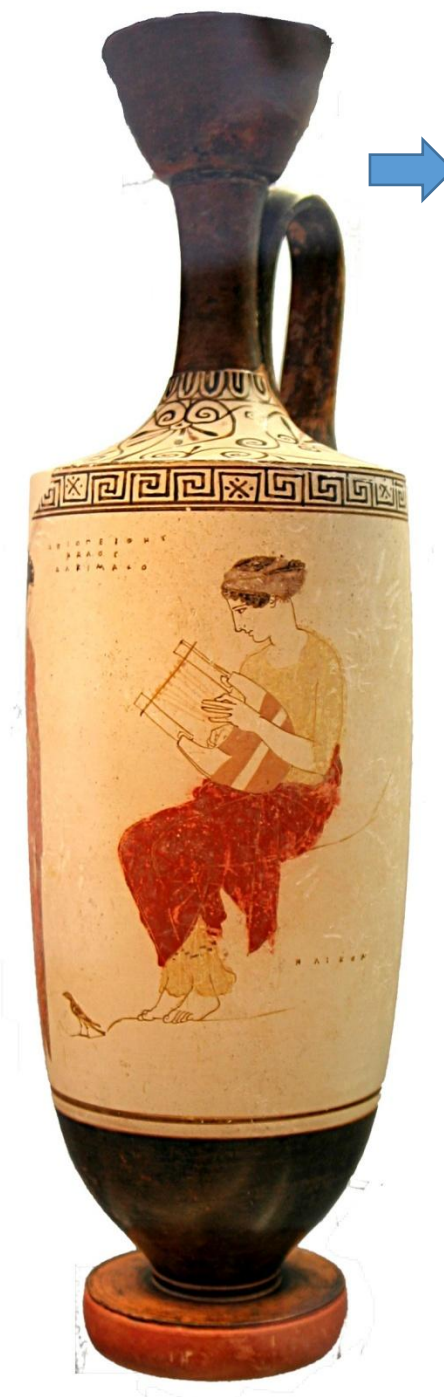
Ζωγράφος των Νιοβιδών = Ηρακλής

Ζωγράφος του Αχιλλέα ακμή περ. 460-440 π.Χ.

Εξαιρετικός σχεδιαστής
Προτιμά τις λίγες μορφές
Δεν του αρέσουν οι μεγάλες αφηγήσεις
Όλες οι μορφές στο ίδιο επίπεδο

**Ζωγράφος
του Αχιλλέα**
Λευκή
λήκυθος

ΗΛΙΚΩΝ

Ζωγράφος του Αχιλλέα

**Οι λευκές
λήκυθοι
γίνονται
πλέον αγγεία
για ταφική
χρήση =
περιέχουν
αρωματικά
λάδια για το
άλειμμα της
σορού**

Η ψυχή του
νεκρού νέου

Λατομείο καολίνη στη Μήλο

Υψηλής καθαρότητας φυσικό
αργιλοπυριτικό ορυκτό = αργίλιο, πυρίτιο,
οξυγόνο και υδρογόνο = $\text{Al}_4\text{Si}_4\text{O}_{10}(\text{OH})_8$

Κιννάβαρις = κόκκινος θειούχος υδράργυρος

Μαλαχίτης = ορυκτό του χαλκού

Αιγυπτιακό μπλε = **συνθετικό χρώμα** =
μίξη άμμου, ασβέστη και χαλκού (ή μεταλλεύματος
χαλκού) και όπτηση του μίγματος σε καμίνι = το
μπλε χρώμα προκύπτει από την παρουσία πυριτίου
στο μίγμα (χρησιμοποιείται στις τοιχογραφίες
Αιγύπτου από τη 2^η χιλ. π.Χ.)

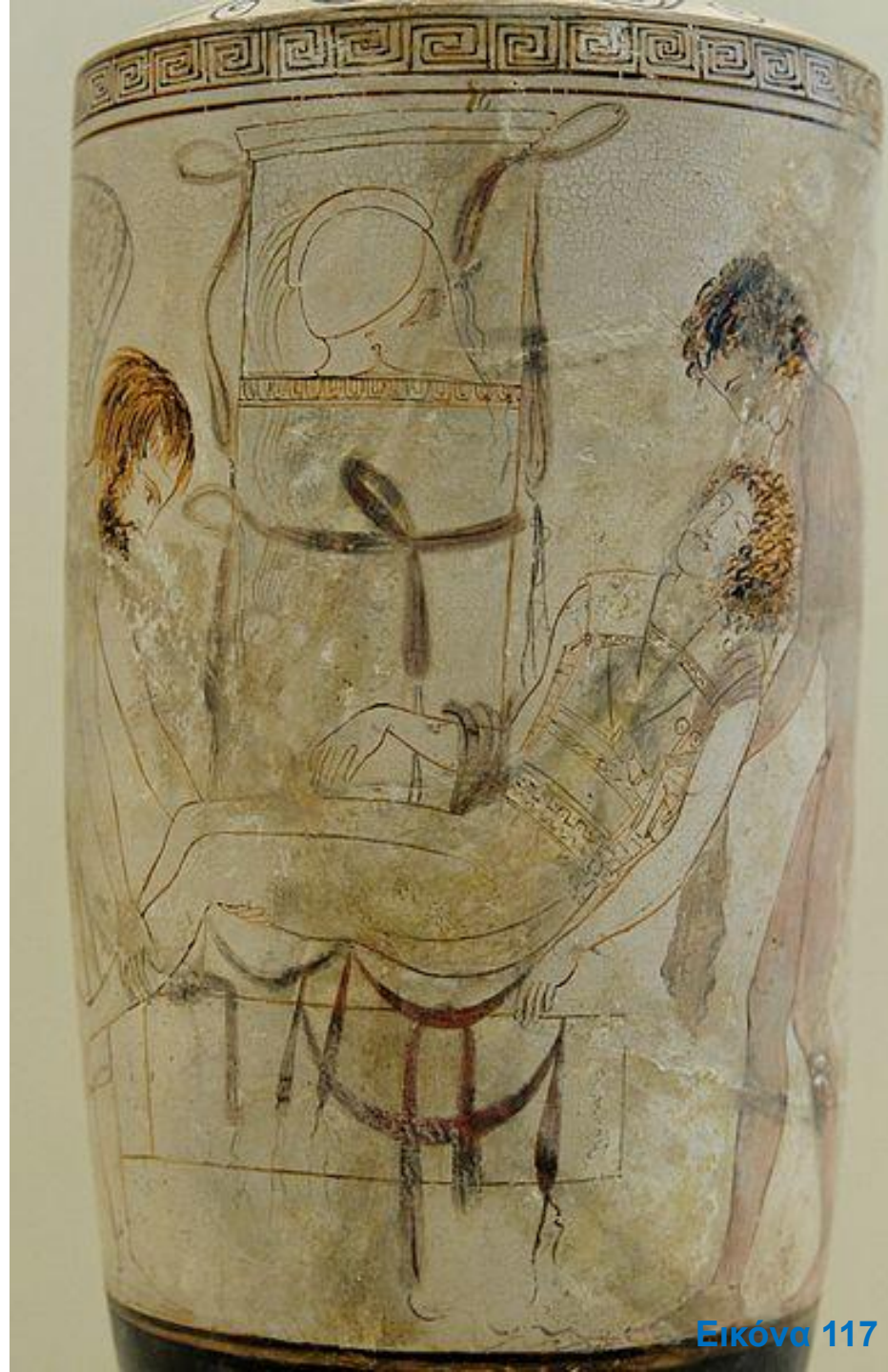
**Ζ. του
Θανάτου
(Thanatos
Painter)**

Περ. 440 π.Χ.
Βρετανικό
Μουσείο

Χρήση και
άλλων
χρωμάτων

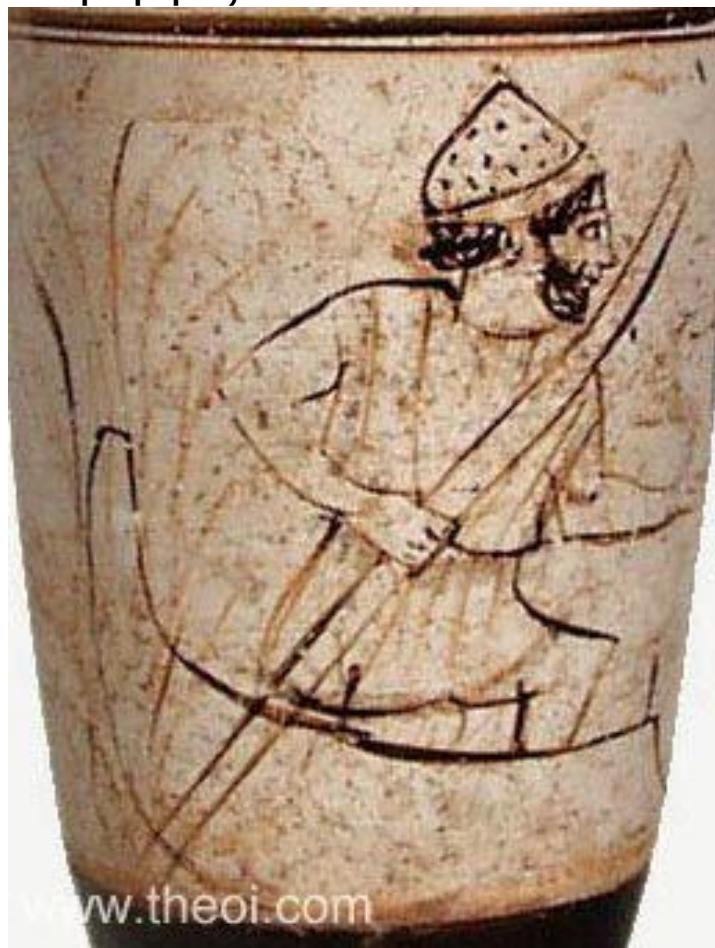
Εικόνα 116

Εικόνα 117

**Ζ. του Τύμβου
Tymbos Painter
(περ. 460-440 π.Χ.)**

Όχι πολύ καλός σχεδιαστής
αλλά κάνει ζωνρές
μορφές ...

© Musée du Louvre

Εικόνα 123

Ζ. του Τύμβου

(ενδιαφέρουσα απεικόνιση
επιτύμβιας στήλης)

Εικόνα 124

**Z. των Καλάμων (Reed Painter)
και η Ομάδα του:
Ομάδα R (Ομάδα του Reed
Painter)**

This image is under
copyright. Not for
publication.

This image is under
copyright. Not for
publication.

This image is under copyright. Not for publication.

Ομάδα R

Εικόνα 133

1994-1995 = λήκυθοι του Ζωγράφου των Καλάμων και της Ομάδας R βρέθηκαν

σε ομαδικό τάφο 150 ατόμων (αρκετά ήταν παιδιά) στον Κεραμεικό = θύματα του λοιμού

Ο λοιμός ξέσπασε κατά την πολιορκία της Αθήνας από τους Σπαρτιάτες, στην αρχή του καλοκαιριού του 430 π.Χ., και, μέχρι το καλοκαίρι του 428 π.Χ., κυριολεκτικά αποδεκάτισε τον πληθυσμό της πόλης. Έπειτα από μια βραχεία

περίοδο ύφεσης,

427 π.Χ. και διήρκεσε μέχρι τον χειμώνα του 426 π.Χ.

Υπολογίζεται ότι περίπου ένας στο τρεις κατοίκους της Αθήνας χάθηκε από την επιδημία, μεταξύ των οποίων και ο Περικλής

Εικόνα 137

➔
Ανάμεσα στα οστά βρέθηκε και κρανίο παιδιού, ηλικίας έντεκα περίπου ετών, με χαρακτηριστικά θήλεος ατόμου. Οι αρχαιολόγοι έδωσαν στο κορίτσι αυτό το όνομα «**Μύρτις**». Φέρει τη μόνιμη οδοντοφυΐα και μερικά νεογιλά δόντια. Έγινε 'αναπαράσταση' του προσώπου της.

«Αφήνω στον καθένα, γιατρό ή άμαθο, να εξηγήσει, κατά τα όσα ξέρει, από πού ήρθε και ποιά ήταν η αιτία της λοιμικής που προκαλούσε τέτοια αναταραχή στον οργανισμό, οδηγώντας τον από την υγεία στον θάνατο. Εγώ, που αρρώστησα ο ίδιος και είδα με τα μάτια μου άλλους να αρρωσταίνουν, θα περιγράψω την αρρώστια και τα συμπτώματά της ώστε αν τύχει και ξανάρθει ποτέ, να τα έχει ο καθένας υπ' όψιν του και να ξέρει την αρρώστια για να πάρει καλά τα μέτρα του...».

Θουκυδίδης

ΠΟΙΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΓΙΝΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

«"Epidemic typhus fever is the best explanation," said Dr. David Durack, consulting professor of medicine at Duke University. "It hits hardest in times of war and privation, it has about 20 % mortality, it kills the victim after about seven days, and it sometimes causes a striking complication: gangrene of the tips of the fingers and toes. The Plague of Athens had all these

*Άνθρακας Βουβωνική πανώλη Γρίπη
Γρίπη με επιπλοκή
Σύνδρομο τοξικού shock
Ελονοσία Έμπολα Εφιδρωτική νόσος
Εργοτισμός Ερυσίπελας Ιλαρά
Κίτρινος πυρετός με επιπλοκή
Μάλις Μηνιγγίτιδα Οστρακιά
Πυρετός Lassa Πυρετός Rift Valley
Σκορβούτο Σύνδρομο τοξικού shock
Δουλαραιμία Τροφική τοξική αλευκία
Τυφοειδής πυρετός Χολέρα*

Ομάδα Μεγάλων Ληκύθων Group of Huge Lekythoi

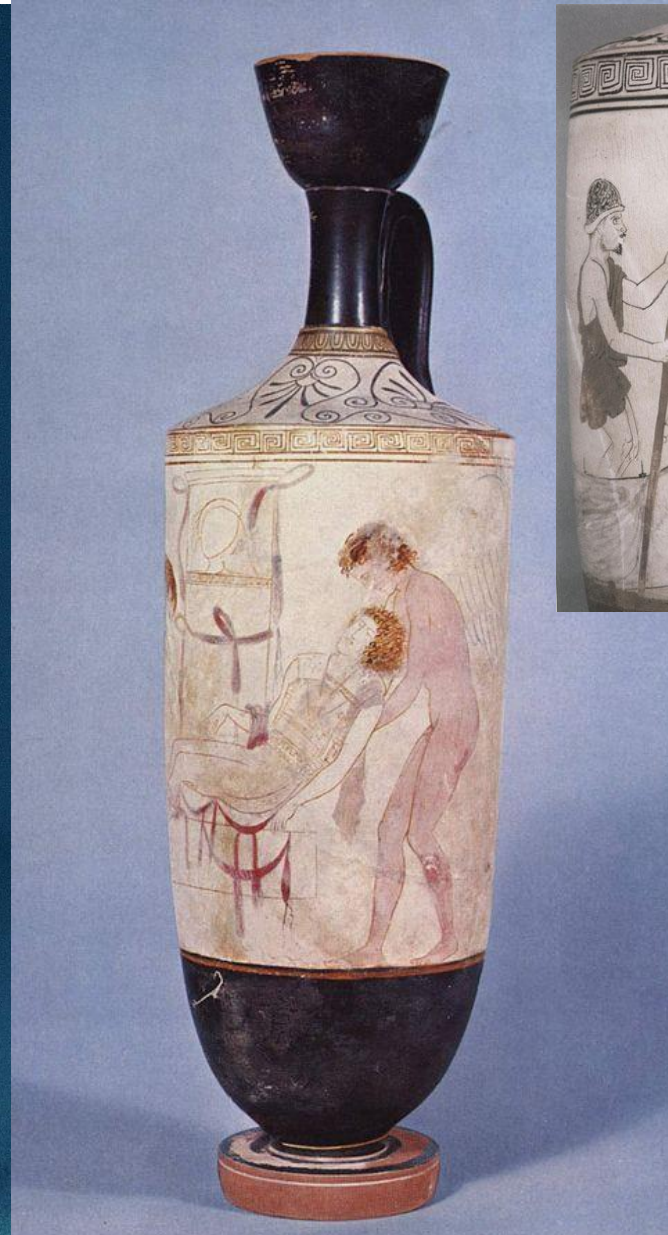
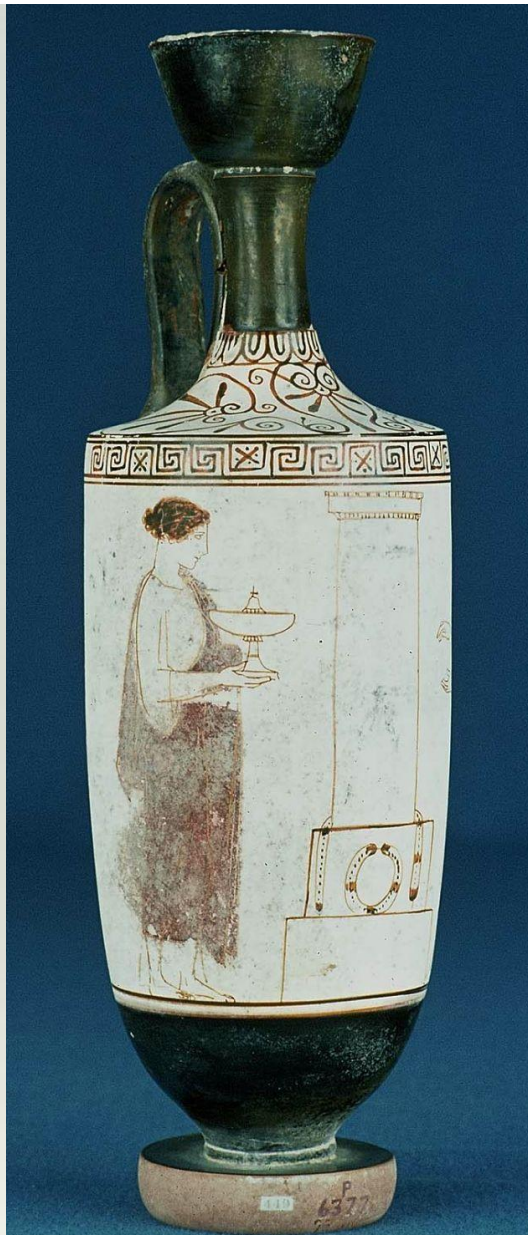
Γενικά : 70 εκ. έως 1μ.

τέλος 4^{ου} αιώνα – το πολύ έως το 390 π.Χ

**Υπερμεγέθης πολύχρωμη λήκυθος,
περ. 400 π.Χ.
Βερολίνο**

**Λευκές λήκυθοι - Εικονογραφία - Συνήθη θέματα (υπάρχουν και άλλα)
'Αναχώρηση πολεμιστή' / Επίσκεψη στον τάφο / Μεταφορά των νεκρών
(από τον Ύπνο και τον Θάνατο ή από τον Χάρωνα και τον Ερμή)**

ΓΕΝΙΚΑ στην πρώιμη κλασική εποχή

- 1) Μεγαλειώδες και αυστηρό πνεύμα = «αυστηρός ρυθμός» και στη γλυπτική
- 2) Επιρροή από τη Μεγάλη Ζωγραφική = από το περ. 470-460 π.Χ. έχουμε περιγραφές των τοιχογραφιών:
 - α) του Πολύγνωτου από τη Θάσο (κυρίως Αθήνα και Δελφοί)
 - β) του Μίκωνος από την Αθήνα

Ζωγράφιζαν μεγάλες ζωφόρους, περ. 1/2 του φυσικού, με μορφές σε διαφορετικά επίπεδα. Δεν υπήρχε η τυπική προοπτική (λ.χ. μικρότερες μορφές στο βάθος) αλλά το βάθος δηλώνονταν με μορφές μισοκρυμμένες, κομμένες κλπ.

Πολύγνωτος = «Ιλίου Πέρσις» και «Νέκυια» = στη Λέσχη των Κνιδίων στους Δελφούς = Αναλυτική περιγραφή από τον περιηγητή Πausανία (2^{ος} αι. μ.Χ.)

«Ιλίου Πέρσις» και «Κόρες Λευκίππου» = Ποικίλη Στοά, Αθήνα

Φορητοί πίνακες = Πινακοθήκη των Προπυλαίων, Ακρόπολη

DIE NEKYIA DES POLYGNOTOS VON THASOS IN DER LESCHE DER KNIDIER ZU DELPHI.
RECONSTRUCTIONSENTWURF GEZEICHNET VON HERMANN SCHENCK.

ὁ δὲ ἕτερον μέρος τῆς γραφῆς τὸ ἐξ ἀριστερᾶς χειρὸς, ἔστιν Ὀδυσσεὺς καταβεβηκῶς ἐς τὸν Ἅϊδην ὀνομαζόμενον, ὅπως Τειρεσίου τὴν ψυχὴν περὶ τῆς ἐς τὴν οἰκίαν ἐπέρηται σωτηρίας: ἔχει δὲ οὕτω τὰ ἐς τὴν γραφήν. ὕδωρ εἶναι ποταμὸς ἔοικε, δῆλα ὡς ὁ Ἀχέρων, καὶ κάλαμοί τε ἐν αὐτῷ πεφυκότες καὶ ἀμυδρὰ οὕτω δὴ τι τὰ εἶδη τῶν ἰχθύων σκιάς μᾶλλον ἢ ἰχθύς εἰκάσεις. καὶ ναῦς ἐστὶν ἐν τῷ ποταμῷ καὶ ὁ πορθμεὺς ἐπὶ ταῖς κώπαις Πολύγνωτος γέροντα ἔγραψεν ἤδη τῆ ἡλικίᾳ τὸν Χάρωνα οἱ δὲ ἐπιβεβηκότες τῆς νεῶς οὐκ ἐπιφανεῖς ἐς ἅπαν εἰσὶν οἷς προσήκουσι. Τέλλης μὲν ἡλικίαν ἐφήβου γεγονῶς φαίνεται, Κλεόβοια δὲ ἔτι παρθένος, ἔχει δὲ ἐν τοῖς γόνασι κιβωτὸν ἔστι δὲ ἀνωτέρω τῶν κατειλεγμένων Εὐρύνομος ... (Παυσ. Φωκικά, 28).

LITHOGR. ANST. VON E. A. FUNK, LEIPZIG.

METOPEN IN DER LESCHE DER KNIDIER ZU DELPHI.

NACH DER ZEICHNUNG VON HERMANN SCHENCK.